

บทที่ 4

วิสาหกิจชุมชนศูนย์ส่งเสริมหัตถกรรมพื้นบ้านอำเภอภูเขียว

ผ้าทอลายขิดเป็นผ้าทอพื้นเมืองของภาคอีสานและบางจังหวัดของภาคเหนือ และภาคกลางของประเทศไทยมีเทคนิคการทอที่ซับซ้อนกว่าการทอผ้าธรรมดา เพราะต้องใช้เวลา ใส่ใจ และความละเอียดปราณีตในการทอ คำว่า “ขิด” เป็นภาษาพื้นบ้านของภาคอีสาน มาจากคำว่าสะกิด หมายถึง การมัดข้อขึ้น การสะกิดขึ้นในที่นี้จะใช้คำว่า “ผ้าขิด” ซึ่งหมายถึงผ้าทอ โดยวิธีการใช้ผ้าเขียวหรือสะกิดข้อเส้นด้ายให้ย่นขึ้นแล้วสอดเส้นด้ายพุ่งขึ้นไปตามแนวเส้นย่นที่มัดข้อขึ้นนั้น จึงหว่ากระสอดเส้นด้ายพุ่ง ซึ่งมีระยะความถี่และห่างไม่เท่ากัน ทำให้เกิดลวดลายรูปแบบต่าง ๆ ที่สวยงามขึ้นมาตามแต่จินตนาการของผู้ออกแบบ

ในภาคอีสาน มีการทอลายขิดมากกว่าภาคอื่น ๆ ส่วนมากจะทำขิดจากผ้าฝ้ายมากกว่าขิดจากไหม ซึ่งใช้กรรมวิธีและวัสดุอุปกรณ์ในการทำเหมือนกัน ส่วนลวดลายของผ้าขิดแต่ละลายจะมีรูปแบบที่สวยงามมีชื่อเรียกคล้ายกันหรืออาจเรียกแตกต่างกันไปบ้าง ทั้งนี้เนื่องจากผลกระทบจากสภาพสังคม เทคโนโลยีใหม่ ๆ วัสดุอุปกรณ์ และมีการซื้อขายผ้าขิดกันมาก นับเป็นสาเหตุที่การพัฒนาารูปแบบ และพัฒนาเทคนิคในการทอตลอดจนความรู้สึคนึกคิดที่จะสร้างสรรค์ลวดลายแปลก ๆ ใหม่ ๆ ขึ้นมา เพื่อให้เข้ากับสภาพสังคมปัจจุบัน

ชื่อวิสาหกิจชุมชน : วิสาหกิจชุมชนศูนย์ส่งเสริมหัตถกรรมพื้นบ้านภูเขียว

รหัสเลขทะเบียน : 4-36-10-01/1-0006

ข้อมูลทั่วไป :

ที่ตั้ง 19/7 หมู่ที่ 1 ถ.ภูเขียว-ชุมแพ ต.ผักปัง อ.ภูเขียว จ.ชัยภูมิ 36110 (ติดกับธนาคารออมสิน สาขาภูเขียว)

เบอร์โทรศัพท์ : 044-861723, 0812642554

จำนวนสมาชิก 30 คน

ผลิตภัณฑ์ : ผ้าทอมือ ศิลปะประดิษฐ์ และของที่ระลึกจากผ้าทอมือ

ประวัติ

- ประเภทศิลปะประดิษฐ์และของที่ระลึก

ลักษณะทั่วไปเป็นรูปสัตว์ เป็นตุ๊กตาช้างยัดนุ่น มีหลายขนาด คือ ใหญ่ กลาง เล็ก จิว ทำจากผ้าทอมือสีพื้น ผ้าขิดประดับตกแต่ง ดิ้นทอง อื่น ๆ ภายในประเทศ โดยจัดทำทั้งผ้าไหมผ้าฝ้าย และได้เคยจดสิทธิบัตรไว้กับ กรมทรัพย์สินทางปัญญา เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2536 โดยแนวคิดที่ถือว่าช้างเป็นสัตว์คู่บ้านคู่เมืองมาแต่อดีต จนถึงปัจจุบันและจังหวัดชัยภูมิ เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีชื่อเสียงในการเลี้ยงช้างมาแต่อดีต เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นภูมิภาคอีสาน นอกจากนี้ยังมีรูปสัตว์อื่น ๆ อีก เช่น นกแก้วมาคอว์ สุนัข ไก่ และอื่น ๆ อีกมากมาย โดยมีเครื่องหมายสินค้าของศูนย์ส่งเสริมงานหัตถกรรมอำเภอภูเขียว เป็นเครื่องหมายรับรองมาตรฐานสินค้ามาตลอดจนถึงปัจจุบัน

- ประเภทเครื่องใช้ และเครื่องประดับตกแต่ง

มีการแปรรูปจากผ้าเป็นหมอนหนุน หมอนข้าง ที่ใส่ซองจดหมาย กระเป๋า โทรศัพท์ กระเป๋าถือ ที่รองจาน ผ้าปูโต๊ะ ผ้าคลุมตู้เย็น และอื่น ๆ อีกมากมาย โดยมีตราสินค้าของศูนย์ส่งเสริมงานหัตถกรรม อ.ภูเขียว

-ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย

มีการตัดเย็บเสื้อผ้าชายและหญิง จากฝีมือช่างชาวบ้านรวมกลุ่มกันตัดเย็บตามสมัยนิยม ตามแบบสีสันทัดเลือก ด้านคุณภาพ และสวยงามตามสมัยนิยม ทั้งผ้าไหม และผ้าฝ้าย ผ้าขิด ลวดลายแปลกใหม่หลายรายการ ภายใต้เครื่องหมายของศูนย์ส่งเสริมงานหัตถกรรม อ.ภูเขียว และได้รับความนิยมใช้ในงานต่าง ๆ เป็นอย่างดี และได้มีการพัฒนารูปแบบสีสันทัดเลือกอย่างต่อเนื่อง โดยยึดถือความประณีตละเอียดละออมากขึ้นตลอดไป

ผู้เริ่มก่อตั้งคือ นางสาวสมหมาย เศรษฐชวลวงษ์

ความเป็นมาของกลุ่มสตรีทอผ้า “ผ้าขิด” โนนเสลา-โนนทัน

เมื่อประมาณ 30 กว่าปีมาแล้ว สตรีชาวบ้านโนนเสลา-โนนทัน หมู่ที่ 12 ต.หนองตุม อ. ภูเขียว จ. ชัยภูมิ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งต้องทำงานตามฤดูกาล ทำให้มีเวลาที่ว่างเว้นจากการทำเกษตรกรรมซึ่งเป็นอาชีพหลัก ขาดรายได้มาจุนเจือครอบครัว

เมื่อมีเวลาว่างในช่วงเว้นฤดูกาลนี้เอง กลุ่มสตรีในหมู่บ้านจึงได้มีการทอผ้าขิด แล้วนำมาจำหน่ายเพื่อเสริมสร้างรายได้ เป็นอีกทางเลือกหนึ่ง ซึ่งนางหนูเมฆ ขามภูเขียว และเพื่อนสมาชิกจึงได้รวมกลุ่มกันทำเป็นอาชีพเสริม เป็นการสืบทอดภูมิปัญญาจากรุ่นสู่รุ่น สร้างสรรค์งานทอผ้าจากจินตนาการสู่ลวดลายอันแปลกตา น่าสนใจ รังสรรค์ผลงานออกมา จนได้รับใบรับรอง จากสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เลขที่ มผช. 15(1)/2546 ซึ่งได้รับการตอบรับจากการส่งออกจำหน่ายมาจนถึงปัจจุบัน จากนั้นได้นำกลุ่มสตรีฯ เข้าร่วมเป็นเครือข่ายกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนส่งเสริมหัตถกรรมอำเภอภูเขียวของนางสมหมาย เศรษฐชวลวงษ์ เพื่อเป็นการขยายการค้าดำเนินงานและเพิ่มพันธมิตรทางด้านการผลิต การตลาด และด้านความรู้ให้มากยิ่งขึ้น

ลักษณะการดำเนินงานคือ มีการแยกกลุ่มขยายกลุ่มทอผ้าและของที่ระลึกไปทำส่วนตัวที่บ้าน แล้วจึงนำผลิตภัณฑ์กลับมาส่งจำหน่ายที่ศูนย์ส่งเสริมหัตถกรรมพื้นเมืองภูเขียว

คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนประกอบไปด้วย

- 1.นางสมหมาย เศรษฐชวลวงษ์ ประธานวิสาหกิจชุมชน
- 2.นายอรรถกร เศรษฐชวลวงษ์ เลขานุการ
- 3.นางอุไรวรรณ กมลเพชร กรรมการ
- 4.นางนวลจันทร์ ทองอินทร์ สมาชิก

ตาราง 4-1 แสดงรายชื่อสมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ที่	ชื่อ - สกุล	หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน	ที่อยู่
1	นางสาวสมหมาย เศรษฐชวลวงษ์	3361000003258	19/7 หมู่ 1 ต.ผักปัง อ.ภูเขียว จ.ชัยภูมิ

ที่	ชื่อ - สกุล	หมายเลขบัตร ประจำตัวประชาชน	ที่อยู่
2	นายอรรถกร เศรษฐवालวงษ์	3361000003266	1081 หมู่ 1 ต.ผักปัง อ.ภูเขียว จ.ชัยภูมิ
3	นางสายหยุด กมลเพชร	3361000187804	298 หมู่ 1 ต.ผักปัง อ.ภูเขียว จ.ชัยภูมิ
4	นางประทัยกุล โมลีชาติ	3361000460055	2/2 หมู่ 3 ต.ผักปัง อ.ภูเขียว จ.ชัยภูมิ
5	นางอุไรวรรณ กมลเพชร	336100478299	212 หมู่ 1 ต.ผักปัง อ.ภูเขียว จ.ชัยภูมิ
6	นางชิ้น บุญชู	3361000470689	97/4 หมู่ 3 ต.ผักปัง อ.ภูเขียว จ.ชัยภูมิ
7	นางกมล ฝนโคกสูง	3361000459863	1/1 หมู่ 3 ต.ผักปัง อ.ภูเขียว จ.ชัยภูมิ
8	นางนิลาวรรณ พิทักษ์ชาติ	3361000194100	208 หมู่ 1 ต.ผักปัง อ.ภูเขียว จ.ชัยภูมิ
9	นางนวลจันทร์ ทองอิน	3361000226125	244 หมู่ 1 ต.หนองตุม อ.ภูเขียว จ.ชัยภูมิ
10	นางกิมต์ พิทักษ์ชาติ	3361000104029	205 หมู่ 3 ต.ผักปัง อ.ภูเขียว จ.ชัยภูมิ
11	นางอัจฉรา กมลเพชร	3509901018358	19/9 หมู่ 1 ต.ผักปัง อ.ภูเขียว จ.ชัยภูมิ
12	นางอุทุมพร ฝนโคกสูง	3361000459910	1/1 หมู่ 3 ต.ผักปัง อ.ภูเขียว จ.ชัยภูมิ
13	นางนภารัตน์ โชคคุณ	3361000225650	236 หมู่ 1 ต.หนองตุม อ.ภูเขียว จ.ชัยภูมิ
14	นางประชิน สวัสดิ์	3361000001590	9/2 หมู่ 1 ต.ผักปัง อ.ภูเขียว จ.ชัยภูมิ
15	นางทองดี วาระวะ	3361000002286	14 หมู่ 1 ต.ผักปัง อ.ภูเขียว จ.ชัยภูมิ
16	นางน้ำผึ้ง เศรษฐवालวงษ์	5360600071896	1081 หมู่ 1 ต.ผักปัง อ.ภูเขียว จ.ชัยภูมิ
17	นางสาวสายยนต์ ผลสกุล	3361001064323	36 หมู่ 1 ต.ผักปัง อ.ภูเขียว จ.ชัยภูมิ

ที่	ชื่อ - สกุล	หมายเลขบัตร ประจำตัวประชาชน	ที่อยู่
18	นางละบวล จะโนรัตน์	3361000004939	169 หมู่ 3 ต.ผักปัง อ.ภูเขียว จ.ชัยภูมิ
19	นางสาวดวงใจ จิตพิสัย	1361000110325	225 หมู่ 3 ต.ผักปัง อ.ภูเขียว จ.ชัยภูมิ
20	นางหนูเมฆ ขามภูเขียว	3361001089873	455/2 หมู่ 12 ต.หนองตุม อ.ภูเขียว จ.ชัยภูมิ
21	นางสาวสายฝน ขามภูเขียว	3361001089881	18 หมู่ 12 ต.หนองตุม อ.ภูเขียว จ.ชัยภูมิ
22	นางจุมทอง รังกลาง	3361000451684	37 หมู่ 1 ต.ผักปัง อ.ภูเขียว จ.ชัยภูมิ
23	นางเสนาะ เขียนภูเขียว	3361001008822	115/3 หมู่ 10 ต.หนองตุม อ.ภูเขียว จ.ชัยภูมิ
24	นางสาวพุทธชาติ คู่ขวัญครอง	3361001003511	4/1 หมู่ 5 ต.หนองตุม อ.ภูเขียว จ.ชัยภูมิ
25	นางบุญเกิด แจ้งบ้าน	3361000224017	299 หมู่ 1 ต.หนองตุม อ.ภูเขียว จ.ชัยภูมิ
26	นางสุภาพร แคมภูเขียว	3361001018593	30 หมู่ 12 ต.หนองตุม อ.ภูเขียว จ.ชัยภูมิ
27	นางสาวณัชชา หงอกภักดิ์	1400500033778	396/2 หมู่ 1 ต.หนองตุม อ.ภูเขียว จ.ชัยภูมิ

รางวัลที่เคยได้รับ

ปี พ.ศ. 2532 ได้รับคัดเลือก ผลิตภัณฑ์ช้างผ้าไหมยัดนุ่น จัดทำเป็นโคลงช้างเก้าเชือก ถวายสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในนามจังหวัดชัยภูมิ โดยนายปราโมทย์ แก้วพรรณนา ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ วันที่ 30 เมษายน 2532

ปี พ.ศ. 2535 ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้ทูลเกล้าถวายผลผลิต ณ ตึก สันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล ในวโรกาสที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราช ดำเนินเป็นประธาน “ปีสตรีไทย” เนื่องในปีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 5 รอบ

ปี พ.ศ. 2537 ไปแสดงสินค้าในนามกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมกระทรวงอุตสาหกรรมที่ ประเทศฝรั่งเศส ออสเตเรีย

ปี พ.ศ. 2539 ไปแสดงสินค้าในนามกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมกระทรวงอุตสาหกรรมที่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ณ เมืองซานฟรานซิสโก

ปี พ.ศ. 2545 ไปร่วมแสดงสินค้าสำนักงานพัฒนาอุตสาหกรรมกระทรวงอุตสาหกรรม ณ ประเทศญี่ปุ่น

ปี พ.ศ. 2546 ไปร่วมแสดงสินค้าไทย หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ในงาน 20 ปีสถานทูตไทยประเทศบรูไนโดยถวายของที่ระลึก (ตุ๊กตอลงช้างผ้าไหม) ในนามศูนย์ส่งเสริมหัตถกรรมภเขียว แต่เจ้าชายบรูไน ประธานเปิดงาน

ปี พ.ศ. 2551 ไปร่วมแสดงสินค้าไทย งาน 2008 International Crafts Exhibition ระหว่างวันที่ 6-10 พฤศจิกายน 2551 ณ ประเทศจีน

รางวัลที่ได้รับจากการประกวดผลิตภัณฑ์

ปี พ.ศ. 2534 ได้รางวัล โล่เกียรติยศชมเชย จากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ในการประกวดผลิตภัณฑ์ดีเด่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือในงานหัตถกรรมผ้าไหม ครั้งที่ 4 ณ สวนอัมพร

ปี พ.ศ. 2535 ได้รับรางวัลโล่เกียรติยศ ผ้าไหมมัดหมี่ลายโบราณ และลายสมัยใหม่ จากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

ปี พ.ศ. 2536 - ได้รับรางวัลชมเชยเกียรติบัตร ในการประกวดผลิตภัณฑ์หัตถกรรมไทย ประเภท ผ้าฝ้ายมัดหมี่ย้อมครามสีธรรมชาติ เป็นลายแบบพื้นบ้านจากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม วันที่ 5 สิงหาคม 2536

- ได้รับโล่เกียรติยศ รางวัลที่ 2 ในการประกวดผ้าไหมมัดหมี่ ประเภท มัดหมี่ลาย ต่อเนื่องที่เป็นลายต้นแบบ จากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม วันที่ 6 สิงหาคม 2536

ปี พ.ศ. 2546 ได้รับรางวัลผลิตภัณฑ์ ผ้าปูโต๊ะ ที่รองจาน หมอนและตุ๊กตาช้าง เป็นผลิตภัณฑ์ ดีเด่นระดับสีดาว ตามโครงการคัดสรร สุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ

ปี พ.ศ. 2547 ได้รับรางวัลชนะเลิศ ในการประกวดของที่ระลึกที่ทำจากผลิตภัณฑ์ สิ่งทอในงานมหัศจรรย์สิ่งทออีสาน จังหวัดชัยภูมิ ประจำปี 2547

ความเข้มแข็งของชุมชน

กลุ่มวิสาหกิจฯ ได้ทำการแสวงหารวบรวมคัดเลือกลายผ้าทั้งเก่าและใหม่สะสมมาจากทั่วทุกสารทิศตั้งแต่ปีพ.ศ. 2530 เป็นต้นมา จากนั้นได้นำแบบอย่างผ้ามาเป็นตัวอย่างให้กับกลุ่มแม่บ้านได้ทำเป็นต้นแบบและติดตามสมัยนิยมทางด้านศิลปะ ซึ่งสามารถจำหน่ายจ่ายแจกเป็นรายได้เสริมจากเวลาว่างจากการทำงานประจำ และสร้างงานตัดเย็บอุปกรณ์ให้กับกลุ่มแม่บ้านข้าราชการที่มีเวลาว่างมารวมกลุ่มสร้างเป็นงานอดิเรกหารายได้เสริม ในด้านเงินทุนก็ต่างช่วยเหลือ และจัดให้มีการกู้ยืมกันภายในกลุ่มและแจกจ่ายแบ่งงานกันตามความถนัดความสามารถ โดยปีพ.ศ. 2537 ได้ทำการกู้เงินจากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมเป็นจำนวนห้าแสนบาท เพื่อนำมาจัดทำเป็นกองทุนแล้วแบ่งกู้ตามกลุ่มย่อยและรายบุคคลใช้เป็นทุนในการดำเนินงาน ส่งเสริมจัดซื้อวัสดุเครื่องมือ เครื่องจักร และค่าใช้จ่ายจำเป็นอื่น ๆ ปัจจุบันได้ชำระคืนเรียบร้อยแล้วตั้งแต่ปีพ.ศ. 2545

การบริหารจัดการกลุ่ม

มีการรับสินค้าจากสมาชิกมาฝากขาย และส่งจำหน่ายตามงานแสดงสินค้าแทบทุกหน่วยงาน โดยมีตัวแทนไปจำหน่ายร่วมกันแล้วมาคิดบัญชีหักเป็นรายได้จากบัญชีรวม ซึ่งในการดำเนินงาน

ดังกล่าวไม่เคยมีปัญหาทางการเงินแต่อย่างใด มีแต่ความรักความสามัคคีเข้มแข็งจนสามารถผลิตและจำหน่ายเป็นร้านค้าย่อยของกลุ่มแม่บ้านอีกหลายกลุ่ม และมีการรับงานตามใบสั่งมากระจายตามกลุ่มแม่บ้าน มีการรับฝากสินค้าไปจำหน่าย เพื่อช่วยเหลือเรื่องการตลาด และเพิ่มรายได้ของกลุ่มแม่บ้าน

สภาพปัญหาการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนวิสาหกิจชุมชน

1. การดำเนินการผลิตโดยทั่วไปของวิสาหกิจชุมชนฯ ภูเก็ต

1. ที่มาของวัตถุดิบ ส่วนใหญ่เป็นผลผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือจากพื้นที่ อ.ภูเก็ต และมีบางส่วนจากอำเภอใกล้เคียง และต่างจังหวัด
2. ด้านเครื่องมือที่เป็นเครื่องจักรอย่าง จักรเย็บผ้าอุตสาหกรรม ดำเนินการโดยให้สมาชิกเข้าไปใช้งาน และส่งเสริมให้มีการจัดซื้อด้วยระบบเงินผ่อนโดยไม่คิดดอกเบี้ย
3. ด้านการผลิต การกำหนดปริมาณหรือจำนวนการผลิตนั้นขึ้นอยู่กับคำสั่งซื้อที่ได้รับเข้ามาจากลูกค้า โดยทั่วไปมีกำลังความสามารถในการผลิต 500-1,000 ชิ้นต่อเดือน ตามความยากง่ายของผลิตภัณฑ์
4. ด้านสภาพแวดล้อม ไม่มีปัญหาเรื่องมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม เนื่องจากไม่มีขยะหรือส่วนที่เหลือจากการผลิต โดยวัตถุดิบที่นำมาประกอบการผลิตเป็นวัสดุต่อเนื่องได้ เช่น ที่เซ็ดเท้า รองจาน รองแก้ว ด้านมลภาวะทางเสียงก็ไม่มีเพราะเป็นการแยกกันผลิตตามบ้านของสมาชิก
5. ด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์ มีมาตรฐานเดียวกันเนื่องจากได้ทำการจดสิทธิบัตรไว้แล้ว ทำให้การผลิตต้องทำตามที่ได้ยื่นของอนุญาตไว้

2. ด้านการตลาด

ได้รวบรวมผลิตภัณฑ์จากกลุ่มแม่บ้านและท้องถิ่นจัดเป็นศูนย์จำหน่ายที่ร้านศูนย์ส่งเสริมงานหัตถกรรม อ. ภูเก็ต ทั้งขายปลีกและส่ง โดยมีการจัดส่งสินค้าไปจำหน่ายในตัวจังหวัดชัยภูมิ และกรุงเทพฯ เช่น ห้างนารายพาววิลเลียม สวนสามพราน ศูนย์ส่งออกสินค้า และร้านดิวิตตี้ ของบริษัทคิงเพาเวอร์ จำกัด เป็นต้น ซึ่งกระจายสินค้าไปยังร้านค้าในสนามบินนานาชาติสุวรรณภูมิ โดยเฉพาะตุ๊กตาช้าง และนกแก้วมาคอว์

ได้รับคัดเลือกไปร่วมงานจำหน่ายสินค้า กับงานมหกรรมสินค้าที่ศูนย์การประชุมนานาชาติสิริกิติ์และเมืองทองธานี ในเกือบทุกงานที่ได้รับเชิญภายในประเทศ

ได้รับคัดเลือกไปร่วมงานแสดงสินค้าไทยกับกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรมและสถานทูตไทยในต่างประเทศ เช่น ฝรั่งเศส ออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น บรูไน และจีน (2 ครั้ง)

จัดทำแผนพับและตราสัญลักษณ์ภาพพิมพ์ผลงาน แนะนำประโยชน์ใช้สอย คุณสมบัติของสินค้าที่เป็นมิตรและไม่มีปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งต่างประเทศเน้นในจุดนี้เป็นอย่างมาก เพราะเป็นสินค้าที่ทำขึ้นจากมือจริงๆ ผลิตโดยกลุ่มแม่บ้าน

- การพัฒนารูปแบบ สี สัน ของผลิตภัณฑ์ก็ดำเนินการต่อเนื่องเป็นประจำตามสมัยนิยมของภายในประเทศ ต่างประเทศโดยเน้นความประณีต ประโยชน์ใช้สอยความสวยงามและปลอดภัยต่อผู้ใช้เพราะมีการย่อยสลายได้ดี ปัจจุบันกำลังพัฒนาการบรรจุภัณฑ์ใหม่ให้เสร็จทันปีใหม่ 2560

- ตำนานของผลิตภัณฑ์ โดยเฉพาะตุ๊กตาช้างยัดนุ่นและนกแก้วมาคอว์ เป็นสินค้าที่ได้รับความนิยมสูงเป็นของฝาก ของที่ระลึก สำหรับบุคคลทั่วไป ผู้มีเกียรติและผู้นำประเทศ เช่น ได้รับคัดเลือกจากจังหวัดให้จัดทำโหลงช้างตุ๊กตาผ้าไหมประดับเครื่องตกแต่งด้วยผ้าซิด ไหม จัดทำตุ๊กตาสัตกขนาดใหญ่บรรจุช้างแก้วเชือกถวายสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี และโหลงช้างถวายเจ้าชาย QAWI แห่งประเทศบรูไน

3. การจัดการด้านการเงินของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ

เป้าหมายของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ อาจมีได้ต้องการกำไรมากมายอะไร ต้องการสร้างชุมชนท้องถิ่นและสมาชิกให้มีความเข้มแข็งมากกว่า แต่อย่างไรก็ตามก็ไม่ได้ต้องการให้การดำเนินงานนั้นมีการขาดทุน จนถึงต้องเลิกกิจกรรม ท้อถอยหมดกำลังใจ ผิดใจกัน จนทำให้ชุมชนไม่เข้มแข็ง ทำให้ไม่บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ดังนั้น กลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ ยังรู้สึกขาดหรือมีสิ่งที่ต้องการจะเรียนรู้ คือ

1. อยากรู้เรื่องการจัดการเงิน (รู้เรื่องเงิน)

1.1 รายรับ เงินที่ได้รับมา

1.2 ค่าใช้จ่าย เงินที่จ่ายออกไป

2. อยากรู้วิธีการคิดต้นทุนที่ถูกต้อง (รู้เรื่องต้นทุน)

ต้นทุนเป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาจากการดำเนินงานเพื่อผลิตสินค้าหรือบริการ เมื่อรวมกับกำไรที่ต้องการ จะเป็น “ราคาขาย” แต่ต้องเป็นราคาที่เหมาะสมกับราคาของสินค้าประเภทเดียวกัน และลูกค้ารับได้ด้วย

3. อยากรู้การจดบันทึกรายการ รายรับ/ค่าใช้จ่าย (รู้เรื่องการบันทึกรายการ)

เพื่อให้ง่ายในการควบคุมการจัดการเงิน จำเป็นต้องมีการจดบันทึกแยกประเภทของการใช้จ่ายเงินต่าง ๆ ไว้เป็นหมวดหมู่ที่สามารถช่วยจำและทราบรายละเอียดความเคลื่อนไหวได้อย่างใกล้ชิด โดยต้องการรู้วิธีการการบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

3.1 บัญชีลูกหนี้ (ลูกค้า) บันทึกการรับเงิน การเก็บเงิน ประมาณการ

3.2 บัญชีเจ้าหนี้ บันทึกการซื้อผู้ค้าวัตถุดิบ ผู้รับจ้างเหมา กำหนดจ่ายเงิน

3.3 บัญชีสินค้าคงเหลือ บันทึกวัตถุดิบคงเหลือ สินค้าระหว่างทำ สินค้า

สำเร็จรูป

3.4 บัญชีค่าจ้างเงินเดือน บันทึกค่าจ้าง ค่าตอบแทน เงินเดือน

3.5 บัญชีเงินฝากธนาคาร บันทึกการฝากเงิน รายการถอนเงิน ดอกเบี้ยรับ

3.6 บัญชีเงินสด บันทึกเงินสดรับรายวัน เงินสดจ่าย

3.7 บัญชีสินทรัพย์ถาวร บันทึก: มูลค่า/จำนวน

3.8 บัญชีจัดซื้อ บันทึกการสั่งซื้อวัตถุดิบ อุปกรณ์

3.9 บัญชีรายการอื่น ๆ บันทึกการประกัน การชำระเงินกู้ การปันผล

4. อยากรู้วิธีการทำงานกำไร-ขาดทุน (รู้เรื่องงบกำไร-ขาดทุน)

5. อยากรู้วิธีการทำงบกระแสเงินสด (รู้เรื่องงบกระแสเงินสด) เป็นตารางข้อมูลประมาณการเงินสดในมือที่คาดว่าจะได้รับและคาดว่าจะต้องจ่ายออกไปในแต่ละช่วงเวลาเพื่อควบคุมปริมาณเงินสดให้เพียงพอต่อการทำงาน ประโยชน์ของงบกระแสเงินสด (ประมาณการ) คือ รู้

สถานการณ์ล่วงหน้าว่าวิสาหกิจจำเป็นต้องมีเงินหมุนเวียนเข้ามาในระบบอย่างน้อยเพียงใดในแต่ละช่วงเวลา

6. อยากรู้วิธีการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนของวิสาหกิจชุมชน

ปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนวิสาหกิจชุมชน

การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนฯ ภูเขา ได้อาศัยหลักการพื้นฐานคือ

1. ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่สากล ผลิตภัณฑ์ต้องมีคุณภาพ ได้มาตรฐาน มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับภูมิสังคมและวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นอันดีงาม และมีจุดเด่นเฉพาะไม่เหมือนใคร เป็นที่ยอมรับของตลาดภายในประเทศและตลาดโลก โดยผลิตภัณฑ์และการผลิตของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้รับการรับรองมาตรฐานจากหน่วยงานภาครัฐ เช่น กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม เป็นต้น

2. พึ่งตนเองและคิดอย่างสร้างสรรค์ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ มีการประชุมระดมความคิดเห็นในการคิดค้นและพัฒนาผลิตภัณฑ์เป็นประจำทุกเดือนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์และการดำเนินงานที่ดีที่สุดในการส่งมอบให้กับลูกค้า โดยคำนึงถึงการรื้อฟื้นวัฒนธรรมประเพณีในมิติต่าง ๆ ของแต่ละท้องถิ่นให้สอดคล้องและเหมาะสม ไม่ซ้ำแบบกันและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเอง

3. การสร้างทรัพยากรมนุษย์ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้ดำเนินการจัดอบรมพัฒนาฝีมือและการบริหารจัดการต่าง ๆ เพื่อสร้างให้สมาชิกมีความคิดกว้างไกล มีความรู้ ความสามารถให้เกิดขึ้นในสังคม มีการวางแผนการตลาด มุ่งเน้นการผลิตและบริการ โดยคำนึงถึงผู้บริโภคเป็นหลัก ส่งเสริมให้สมาชิกได้มีประสบการณ์ใหม่ ๆ ในการไปนำเสนอผลงานหรือจัดแสดงนิทรรศการต่าง ๆ

แนวคิดและปัจจัยไปสู่ความสำเร็จของวิสาหกิจฯ

แนวทางการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนฯ มีความมุ่งหวังต้องการให้คนที่อยู่ในชุมชนท้องถิ่นได้สร้างความคิดและลงมือทำด้วยตัวเอง สร้างสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่นของตนเอง นำของเดิมที่ดีและมีอยู่แล้วไปพัฒนาขีดความสามารถให้ดียิ่งขึ้น มีการใช้ฐานข้อมูลของชุมชนให้เป็นประโยชน์ มีการลงมือปฏิบัติเพื่อให้สามารถแพร่กระจายในชุมชนของตนเอง ส่งเสริมแนวคิดและการปฏิบัติอย่างถูกต้อง โดยผู้นำกลุ่มได้ทราบและเข้าใจ มีการจัดสัมมนาให้ความรู้จากเจ้าหน้าที่และข้าราชการในจังหวัดชัยภูมิ และระดับกระทรวงต่าง ๆ จนเกิดความเข้าใจและกระจายข้อมูลไปอย่างแพร่หลาย จนเกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในรูปแบบต่าง ๆ มีการนำเสนอข่าวสารผ่านช่องทางต่าง ๆ หรือผ่านสื่อมวลชนจนเป็นที่ยอมรับในวงกว้าง และเกิดการแข่งขันในการพัฒนาจนทำให้สินค้ามีการพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ โดยมีปัจจัยที่ทำให้เกิดความสำเร็จในกระบวนการพัฒนา ได้แก่

1. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีนางสมหมาย เศรษฐขวาลวงษ์ ซึ่งเป็นผู้นำที่มีความรู้ วิสัยทัศน์ มุ่งมั่น เสียสละ และมีความตั้งใจทำงานอย่างจริงจัง ได้เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งรวบรวมสมาชิกจนเกิดเป็นวิสาหกิจชุมชน ตลอดจนได้ทำการติดต่อประสานงาน รวมทั้งเป็นผู้ถ่ายทอดวิชาต่าง ๆ แก่สมาชิกอีกด้วย

2. วิสาหกิจชุมชนฯ มีหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งจากภาครัฐและเอกชนมาให้ความรู้แก่สมาชิกในเรื่องที่ต้องการอย่างพร้อมมูลอีกทั้งมีการฝึกทักษะด้านวิชาชีพแขนงต่าง ๆ รวมทั้งการบริหารจัดการ การตลาด ฯลฯ

3. ประธานกลุ่มฯ ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทุกอย่างที่มีไว้อย่างเป็นระบบและครบถ้วนทั้งประวัติการรวมตัวก่อตั้ง องค์ความรู้ รายละเอียดเกี่ยวกับสมาชิก ระบบบัญชี การบริหารจัดการ รางวัลที่ได้รับ อีกทั้งมีแหล่งข้อมูลเพื่อการประกอบการที่เข้าถึงได้อย่างง่าย สามารถตอบคำถามได้ทุกเรื่อง

4. การดำเนินงานของวิสาหกิจเมื่อพิจารณาจากผลการดำเนินงาน และระยะเวลาการประกอบการ รวมถึงผลงานรางวัลที่ได้รับ มีความมีความเข้มแข็ง ได้มาตรฐานระดับชาติ และมีบทบาทในแง่ของการช่วยเหลือทางเทคนิค ทั้งทางด้านการตลาด การขนส่งและเทคโนโลยี และที่สำคัญเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับชุมชนอย่างแท้จริง

5. การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนฯ สามารถเข้าถึงแหล่งทุนตามความเป็นไปได้ของโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล และเทศบาลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยไม่เหลื่อมล้ำ ทุกคนมีสิทธิ์ขอทุนได้เท่าเทียมกัน โดยรัฐพิจารณาจากความเป็นไปได้ของโครงการ ทำให้โครงการที่เกิดขึ้นประสบความสำเร็จสูง มีการสร้างงานที่เป็นธรรมชาติ เนื่องจากหากธุรกิจเกิดและประสบความสำเร็จ การจ้างงานก็จะเกิดตามมา และยังเอื้อต่อการเกิดธุรกิจที่เกื้อหนุนกันเป็นทอด ๆ

6. ระบบการดำเนินงานของวิสาหกิจเอื้อต่อการทำงานเป็นกลุ่มขนาดใหญ่ และการแบ่งงานให้กับสมาชิกทำให้สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันดี ไม่มีการแบ่งพรรคแบ่งพวก

7. สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจล้วนแล้วแต่มีคุณภาพ ขยันขันแข็ง ใฝ่เรียนรู้ ช่างคิดช่างทำ คิดแล้วทำ ทำแล้วคิดตลอดเวลา มีความขยันเป็นพื้นฐาน อดทน ไม่ย่อท้อ

8. หน่วยงานภาครัฐมีวิสัยทัศน์ รู้จักการเรียนรู้ร่วมกันกับประชาชนโดยมีการทำงานในระบบ PAR (Participatory Action Research) มีการสื่อสารถึงกันตลอดเวลา และมีความใกล้ชิดกับประชาชน คำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนเสมอ การลงมือทำกิจกรรมขนาดใหญ่จะมีการพบพูดคุยกับประชาชนเป็นเวลานาน ๆ ก่อนเสมอ ซึ่งผู้นำชุมชนเรียกว่า การถกเถียงโดยจะมีผู้เกี่ยวข้องจากส่วนต่าง ๆ ของชุมชนมาร่วมกันทั้งภาครัฐ เอกชน ธุรกิจ

9. ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องในกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชนฯ สมาชิกทุกคนล้วนแล้วแต่เข้าใจแนวคิดในการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนโดยเชื่อว่าหากทุกคนร่วมมือกัน ประโยชน์ที่ได้ก็จะได้รับกันอย่างทั่วถึงและมีความยั่งยืน

หลักในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนฯ

คุณแม่สมหมาย เศรษฐ์ชาวลวงษ์ ได้นำเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยวิธีการพัฒนาธุรกิจชุมชน ประกอบด้วยการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในด้านเงินทุน การผลิต การตลาด และการบริหารจัดการมาใช้เป็นหลักในการบริหารจัดการดังนี้

ด้านเงินทุน

ทุนในที่นี้ หมายถึง สมาชิก ภูมิปัญญาท้องถิ่น ความรู้ ความสามารถ เทคโนโลยี ปัจจัยการผลิต ที่ดิน อาคาร วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือประกอบอาชีพ และสำหรับการพัฒนาเงินทุน มีวิธีการ

พัฒนาเงินทุนด้วยการจัดทำข้อมูลแหล่งเงินทุนที่จะสนับสนุนทุนแก่กลุ่ม การระดมเงินออมของสมาชิกในกลุ่ม โดยการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ วรรรงค์การเพิ่มเงินออมแก่สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ สนับสนุนเงินทุนแก่กลุ่มกิจกรรมและชุมชนเพื่อพัฒนาอาชีพ หรือการขยายกิจการเชิงธุรกิจ เพิ่มพูนประสิทธิภาพการบริหาร/จัดการ แก้ไขกฎระเบียบข้อบังคับที่เป็นอุปสรรคต่อการระดมและพัฒนาเงินทุน จัดทำหนังสือคู่มือแนวทางหลักสูตรเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาเงินทุน และจัดตั้งชมรมกลุ่มออมทรัพย์ทุกระดับ ในระดับครอบครัวทำให้สามารถสร้างทุนให้เกิดขึ้นได้ด้วยการประหยัด การออม การประกอบอาชีพ การลดรายจ่าย ใช้ประโยชน์ของเงินทุนให้คุ้มค่า และมีการกักขังในอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าแหล่งเงินทุนอื่น ๆ ที่มีอยู่

ด้านการผลิต

การผลิต หมายถึง การสร้างสินค้าและบริการต่าง ๆ โดยใช้ปัจจัยการผลิตเพื่อนำสนองความต้องการของผู้บริโภค สำหรับวัตถุประสงค์ของการพัฒนาการผลิต เป็นการผลิตได้ ครบวงจร ตั้งแต่วัตถุดิบ การแปรรูป และการบริโภค เพื่อให้ปรับตัวเข้ากับภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันได้ มีรายได้จากการขายผลผลิต ผลิตให้ได้คุณภาพตามความต้องการของตลาด ใช้ทุนน้อย ผลิตได้มาก มีคุณภาพ และนำเทคโนโลยีมาใช้เพิ่มผลผลิต

การพัฒนาการผลิต มีวิธีการดังนี้

1. ปรับปรุงคุณภาพและเพิ่มปริมาณการผลิตให้ได้ตรงตามความต้องการของตลาด
2. พัฒนารูปแบบและบรรจุภัณฑ์ตามเทคโนโลยีที่เหมาะสม
3. สนับสนุนให้นำเทคโนโลยีการผลิตมาใช้ในการผลิต
4. จัดทำเอกสารข้อมูลเผยแพร่ด้านแหล่งทุน การพัฒนาอาชีพ เผยแพร่ให้

ผู้ประกอบการกลุ่มอาชีพ

5. สนับสนุนข่าวสารการผลิตและแลกเปลี่ยนประสบการณ์

ในการบริหารการผลิต เป็นการวางแผนการจัดระเบียบกระบวนการทำงานและควบคุมกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพและการจัดการระบบการผลิตเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการผลิต ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยการผลิต การแปรสภาพผลผลิตที่มีคุณภาพ และติดตามควบคุมให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นในการผลิตยังจำเป็นต้องมีการกำหนดมาตรฐานให้เป็นไปตามข้อกำหนดคุณลักษณะที่หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ได้กำหนดไว้ นอกจากเป็นการรับรองคุณภาพและมาตรฐานแล้ว ยังเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือได้อีก เช่น ออย. มอก. มผช. เป็นต้น

ด้านการตลาด

ในการพัฒนาการตลาด อันดับแรก ได้แก่ การศึกษาตลาดด้วยการค้นหาความต้องการและความพอใจของผู้บริโภค ประสานกับผู้รับซื้อทั้งรายใหญ่และรายย่อยในจังหวัดชัยภูมิและระดับประเทศเช่น คิงส์ฟาวเวอร์ เป็นต้น จัดเตรียมข้อมูลเพื่อการผลิตให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคทั้งด้านรูปแบบ การบรรจุภัณฑ์ คุณภาพ ประโยชน์ ความนิยม ราคา ทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้มา เพื่อช่วยในการตัดสินใจผลิต และลดความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นในการลงทุน สำหรับแหล่งข้อมูลการตลาดได้จากข้อมูลเดิมที่มีอยู่แล้ว เช่น รายงาน วารสาร สถิติ หนังสือพิมพ์ วิทยุ

โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต หรือจากหน่วยงานของรัฐและเอกชน และข้อมูลที่ต้องเก็บรวบรวมขึ้นใหม่ เช่น วิธีการสังเกต ทำการทดลอง วิธีสำรวจ การประมาณการจากผู้เชี่ยวชาญ นักวิจัย และการทดสอบการขาย และเมื่อมีการวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว ทำกลุ่มวิสาหกิจสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาด ซึ่งเป็นการผสมผสานเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ ราคา ระบบการจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาดให้เข้ากันได้ให้อัตราส่วนที่เหมาะสม เพื่อเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคได้ตรงกับความต้องการได้

ด้านการบริหารจัดการ

ในการพัฒนาการบริหารจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกสามารถบริหารจัดการกิจกรรมของกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถดำเนินการได้ถูกทิศทาง ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค สามารถดำเนินกิจการได้ด้วยตนเอง และสำหรับแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารและการจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีวิธีการดังนี้

1. จัดให้มีการฝึกอบรม สัมมนา ประชุมให้ความรู้เกี่ยวกับการประกอบการและการบริหาร ศึกษาดูงาน การบริหารทุน การผลิต การตลาด แลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับกลุ่มอาชีพ ประเภทเดียวกัน สนับสนุนข้อมูลข่าวสาร และประสานให้เอกชนมีบทบาทพัฒนาผู้ประกอบการ นอกจากนั้นประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และคณะกรรมการควรได้เรียนรู้เรื่องการบริหารจัดการ เพื่อให้สามารถบริหารจัดการเป็น และมีประสิทธิภาพ รู้จักแสวงหาแหล่งเงินทุนและการบริหารทุน ให้รู้จักพึ่งตนเอง สามารถผลิตให้มีคุณภาพ ให้รู้จักแหล่งเงินทุนทั้งภายในและภายนอก

2. การสร้างกลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ด้วยหลักการที่ต้องการให้องค์กรมีความเข้มแข็งเป็นองค์กรที่มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ เสียสละ มีความสามัคคี มีความเป็นผู้นำ พึ่งตนเอง รู้จักหน้าที่ มองการณ์ไกล และมีระเบียบวินัย มีการพัฒนาโครงสร้างองค์กรให้มีคุณภาพ สามารถบริหารจัดการได้

3. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาสมาชิกในกลุ่มอยู่เป็นประจำ การพัฒนาบุคลากรเป็นการพัฒนาทรัพยากรบุคคล โดยการพัฒนาคณะกรรมการบริหารกลุ่มให้บริหารกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. การสร้างเครือข่ายเพื่อสนับสนุนการผลิตและการตลาด ส่งเสริมสนับสนุนให้มีเครือข่ายตามพื้นที่ ตามกิจกรรม และการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกลุ่ม

5. การจัดหาและบริหารวัสดุ ในการจัดหาและบริหารวัสดุ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้รู้จักเลือกและจัดหาวัสดุ มีทักษะและมีประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้งานและการบำรุงรักษา และสามารถทำได้โดยฝึกอบรมผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบ และผู้ที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ในการใช้เครื่องมือที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

การประกอบการวิสาหกิจชุมชนศูนย์ส่งเสริมหัตถกรรมพื้นเมืองภูเขียว

ในการประกอบการวิสาหกิจชุมชนให้บรรลุตามเป้าหมายชุมชนเข้มแข็งได้ นั้นกลุ่มได้เรียนรู้วิถีคิด วิธีดำเนินงานการบริหารจัดการในรูปแบบของธุรกิจให้ชัดเจนก่อนแล้วจึงประยุกต์ความรู้เหล่านั้นให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของวิสาหกิจชุมชนฯ และจากคู่มือเทคนิคการเพิ่มผลผลิตให้ชุมชนเข้มแข็งธุรกิจชุมชน ซึ่งประกอบด้วย การทำธุรกิจชุมชน แนวคิดและหลักการจัดการสินค้าและบริการ ลูกค้าเป้าหมาย การจัดการด้านการตลาด การผลิตและการบริการ การจัดการด้านการเงิน

การบริหารจัดการกลุ่มและคน แผนธุรกิจและกรณีศึกษา ตามลำดับ เป็นการนำเสนอให้เห็นภาพรวมของการดำเนินการวิสาหกิจชุมชนซึ่งเป็นพื้นฐานที่ควรจะต้องรู้ 8 ด้าน ได้แก่

1. หลักการจัดการวิสาหกิจชุมชนที่มุ่งเน้นการสร้างสภาพจิตใจให้แก่ลูกค้าเป้าหมาย มีการบริหารจัดการที่ดีและให้สมาชิกในกลุ่มมีส่วนร่วมกันอย่างเท่าเทียมกัน

2. สินค้าและบริการ ต้องรู้ว่าทำอะไรเมื่อสินค้าและบริการของกลุ่มเข้าสู่ตลาดแล้ว ลูกค้าจะให้ความสนใจ จะพัฒนาสินค้าและบริการอย่างไรให้แตกต่างจากสินค้าคู่แข่ง และไม่ทำให้ลูกค้าเกิดความเบื่อหน่าย

3. ลูกค้าหรือผู้บริโภค ต้องรู้ให้แน่ชัดว่า กลุ่มลูกค้าของเราเป็นใคร ทำไมถึงซื้อสินค้าของเรา ทำอย่างไรให้เขาซื้อสินค้าของเราตลอดไป และแนะนำให้คนอื่นซื้อเพิ่มขึ้น

4. การตลาด การค้นหาความต้องการของลูกค้าเพื่อการสนองต่อความต้องการโดยมีการพัฒนาสินค้าให้ถูกใจลูกค้า มีราคาที่เหมาะสม วางขายในที่ที่ลูกค้าต้องการ

5. การผลิตและบริการ การผลิตสินค้าให้มีคุณภาพตามที่ลูกค้าต้องการและมีต้นทุนต่ำที่สุด

6. การเงิน ควรทำความเข้าใจถึงวิธีคิดคำนวณ การจัดบันทึก บริหารเงินทุน เงินสด หมุนเวียน งบกำไรขาดทุน งบการเงินต่าง ๆ นำมาใช้อย่างถูกวิธี สามารถนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้ และอย่างถูกวิธี

7. การบริหารจัดการกลุ่มและคน เป็นปัจจัยที่สำคัญ นับตั้งแต่ประธานกลุ่ม คณะกรรมการ ไปจนถึงสมาชิก ต้องมีการแบ่งหน้าที่ที่ชัดเจน หาแนวทางให้ทุกคนได้ร่วมกันปฏิบัติหน้าที่โดยไม่มีปัญหาความขัดแย้ง

8. แผนธุรกิจ เป็นการวางแผนในสิ่งที่ต้องทำ โดยเริ่มจากอะไรคือสิ่งที่กลุ่มจะผลิตสินค้าหรือบริการ มีขั้นตอนอย่างไร จะได้ผลอย่างไร ใช้เงินเท่าไร ใช้คนที่จะมาร่วมทำเท่าไร และทำอย่างไร การทำธุรกิจจึงอยู่รอดอย่างยั่งยืน

เพื่อพัฒนาทักษะการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนวิสาหกิจชุมชน

ตาราง 4-2 แสดงกำหนดการและกิจกรรมสำหรับการอบรมเชิงปฏิบัติการ

วันพุธที่ 27 กรกฎาคม 2559

เวลา	กิจกรรม / หัวข้อ	วิทยากร
08.30-09.00 น.	ลงทะเบียน	ทีมวิทยากร
09.00-09.30 น.	ทำแบบทดสอบก่อนการอบรม	ทีมวิทยากร
09.30-10.30 น.	บรรยายหัวข้อความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน	อาจารย์อุมาวดี
10.30-12.00 น.	บรรยายหัวข้อวิธีการคำนวณจุดคุ้มทุน กรณีศึกษา	อาจารย์อุมาวดี

เวลา	กิจกรรม / หัวข้อ	วิทยากร
	ผลิตภัณฑ์จากผ้า	
12.00-13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน	
13.00-14.30 น.	แบ่งกลุ่มวิเคราะห์จุดคุ้มทุนของผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด	ทีมวิทยากร
14.30-16.00 น.	นำเสนอผลการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนของผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด หาจุดบกพร่องและให้คำแนะนำ	ทีมวิทยากร
16.00-16.30 น.	ทำแบบทดสอบหลังการอบรม	ทีมวิทยากร

ผลที่คาดว่าจะได้รับในการอบรมเชิงปฏิบัติการ

ด้านเศรษฐกิจ : - ผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการบัญชีการเงินของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ ที่ผ่านการฝึกอบรม สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนวิสาหกิจชุมชนของตน หรือถ่ายทอดความรู้ให้แก่สมาชิกคนอื่น ๆ ในชุมชนได้

-สร้างรากฐานและเป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืนให้แก่สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนฯ ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านสังคม : - เป็นการถ่ายทอดความรู้จากสถาบันการศึกษาสู่ชุมชน และก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างมหาวิทยาลัยกับชุมชนท้องถิ่น

การเปรียบเทียบทักษะการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนวิสาหกิจชุมชนระหว่างก่อนและหลังการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

การเปรียบเทียบทักษะการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนวิสาหกิจชุมชนกลุ่มหัตถกรรมฯ โดยทำการประเมินผลในการอบรมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

การประเมินความรู้ : การทดสอบก่อนและหลังการอบรม โดยใช้แบบทดสอบจำนวน 25 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน คะแนนเต็ม 25 คะแนน พบว่า ก่อนการอบรมผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ด้านการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนคะแนนเฉลี่ย 19.00 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.99 คะแนนต่ำสุด 14 คะแนน คะแนนสูงสุด 23 คะแนน หลังการอบรมมีคะแนนเฉลี่ย 21 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.66 คะแนนต่ำสุด 17 คะแนน คะแนนสูงสุด 25 คะแนนเต็ม

ผลการประเมินความรู้ ก่อนการอบรมและหลังการอบรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่าผู้เข้ารับการอบรม หลังได้รับความรู้จากการบรรยายและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการวางแผน การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน มีความรู้เพิ่มขึ้น เป็นไปในทิศทางเดียวกับความคิดเห็นการประเมินความรู้ของผู้เข้ารับการอบรม

ในการพัฒนาทักษะการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนของวิสาหกิจชุมชนฯ ครั้งนี้ ได้เชิญผู้เกี่ยวข้องของเกี่ยวกับการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนจำนวน 3 คน เพื่อทำการฝึกปฏิบัติการการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนฯ ของวิสาหกิจชุมชน โดยการทดสอบความรู้ด้านการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนก่อนในมิติของความรู้ความเข้าใจและความรู้ที่คาดว่าจะนำไปใช้ได้ จากนั้นทำการทดสอบให้ความรู้เชิงปฏิบัติการ

ให้ครอบคลุมทั้งทางด้านผู้ดำเนินการถ่ายทอด ด้านสถานที่อุปกรณ์เครื่องมือ ด้านความรู้ความเข้าใจ ในเนื้อหา และด้านการนำความรู้ไปใช้ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

ตาราง 4-3 การประเมินความรู้ ก่อน/หลังการอบรม จำนวน 3 คน

ทดสอบความรู้	คะแนน เต็ม	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	t	Sig
ก่อนการอบรม	25	14	23	19.0	1.99	7.95	0.000*
หลังการอบรม	25	17	25	21.0	1.66		

ความคิดเห็นของชุมชนที่มีต่อการพัฒนาทักษะการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนวิสาหกิจชุมชน

การพัฒนาทักษะการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนวิสาหกิจชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกในวิสาหกิจชุมชนฯ ได้เรียนรู้ด้านการวิเคราะห์หาจุดคุ้มทุนเพื่อมาใช้ในการวางแผนดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ของการทำงาน จากวิทยากรที่มีประสบการณ์เฉพาะด้าน โดยดำเนินการระหว่างวันที่ 21-25 สิงหาคม 2558 ณ บ้านโนนเสลา-โนนทัน ต.หนองตุม อ.ภูเขียว จ.ชัยภูมิ มีผู้เข้าร่วมการอบรมจำนวนทั้งสิ้น 3 โดยหลักสูตรมีเนื้อหาการบรรยายเรื่องการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนวิสาหกิจชุมชนและการฝึกปฏิบัติ

การประเมินผลการอบรมเชิงปฏิบัติการ เป็นการประเมินผลตามแบบประเมินผลการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วย แบบสอบถามความรู้ของผู้เข้ารับการอบรม ความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรม และ ข้อเสนอแนะอื่น ๆ จากผู้เข้ารับการอบรมจำนวน 3 คน ซึ่งถามความคิดเห็น 3 ด้านคือ

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ของผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยผู้เข้ารับการอบรมฯ แสดงความคิดเห็นความรู้โดยให้คะแนนจากน้อยไปมาก (0-10) ก่อนการอบรมผู้รับการอบรมมีความคิดเห็นว่า มีความรู้ในหลักสูตรด้านการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน คะแนนเฉลี่ย 4.5 คะแนน (คะแนนต่ำสุด 1 คะแนน คะแนนสูงสุด 7 คะแนน) โดยหลังการอบรมมีความคิดเห็นว่า มีความรู้ในหลักสูตรด้านการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน คะแนนเฉลี่ย 7.4 คะแนน (คะแนนต่ำสุด 5 คะแนน คะแนนสูงสุด 9 คะแนน) ซึ่งสะท้อนได้ว่าหลักสูตรฯ ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความคิดเห็นว่ามีความรู้เพิ่มขึ้น และความคิดเห็นด้านความรู้จากการฝึกอบรมสามารถนำไปปฏิบัติในการทำงานของวิสาหกิจชุมชนฯ คะแนนเฉลี่ย 7.8 คะแนน (คะแนนต่ำสุด 5 คะแนน คะแนนสูงสุด 10 คะแนน) ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำความรู้จากการอบรมไปปฏิบัติในการทำงานได้ในระดับมาก

ตาราง 4-4 คะแนนความคิดเห็นด้านความรู้ของผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ

ความรู้ของผู้เข้ารับการอบรม	คะแนน เต็ม	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	ค่าเฉลี่ย
ก่อนการอบรมความรู้ของผู้เข้ารับการอบรม	10	1	7	4.5
หลังการอบรมความรู้ของผู้เข้ารับการอบรม	10	5	9	7.4
ความรู้จากการฝึกอบรมสามารถนำไปปฏิบัติใน การทำงาน	10	5	10	7.8

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ภาพรวมผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมอยู่ในระดับมากและมากที่สุดร้อยละ 87.5 โดยเมื่อพิจารณาความคิดเห็นในรายละเอียดอื่น ๆ พบว่าส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ดังนี้

- ด้านเนื้อหาของหลักสูตรระดับมากและมากที่สุดร้อยละ 85.0
- ความครบถ้วนของหลักสูตรระดับมากและมากที่สุดร้อยละ 75.0
- ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการอบรมชัดเจนอยู่ในระดับมากและมากที่สุดร้อยละ 65.0
- รูปแบบในการจัดการฝึกอบรมเหมาะสมอยู่ในระดับมากและมากที่สุดร้อยละ 75.0
- ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรมเหมาะสมอยู่ในระดับมากและมากที่สุดร้อยละ 70.0
- สถานที่ในการจัดฝึกอบรมเหมาะสมอยู่ในระดับมากและมากที่สุดร้อยละ 82.5
- การดำเนินงานการประสานงานและอำนวยความสะดวกของผู้รับผิดชอบโครงการเหมาะสมอยู่

ใน

ระดับมากและมากที่สุดร้อยละ 92.5

3. การประเมินจากการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ในขณะที่ทำการให้ความรู้และการทดสอบของผู้เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการ พบว่า ความคิดเห็นก่อนได้รับการพัฒนาทักษะการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนวิสาหกิจชุมชนด้านความรู้ความเข้าใจ สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนวิสาหกิจชุมชน ก่อนการอบรมอยู่ในระดับที่ค่อนข้างกลางไปหาต่ำ เนื่องจากได้รับการอบรมจากหน่วยงานภาครัฐแล้วบ้างในเรื่องที่ใกล้เคียงกัน เช่น หลักสูตรบัญชีครัวเรือน หลักสูตรการทำบัญชีเบื้องต้น ซึ่งเป็นการให้ความรู้ในหลักการบัญชีและการลงรายการรับ-จ่ายอย่างง่าย และสมาชิกฯ ขาดการนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ส่วนความคาดหวังด้านการนำความรู้ไปใช้นั้น สมาชิกฯ โดยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าจะสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้ เนื่องจากเนื้อหามีความน่าสนใจและมีประโยชน์ต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจโดยตรง และมีความมั่นใจและสามารถที่จะนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้อย่างแท้จริง อีกทั้งยังคาดหวังตนเองจะสามารถนำความรู้ไปเผยแพร่/ถ่ายทอดให้กับสมาชิกหรือผู้สนใจอื่น ๆ ได้อีกด้วย

ความคิดเห็นหลังการได้รับการพัฒนาทักษะการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนวิสาหกิจชุมชน นั้นจากการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการพูดคุยเพื่อสอบถามจากสมาชิกฯ ที่เข้าร่วมอบรมได้ให้ความเห็นในเรื่องของวิทยากรว่ามีการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เข้าอบรมได้อย่างมีความชัดเจน มีความสามารถใน

การอธิบายเนื้อหาให้กับผู้เข้าร่วมอบรมกรณีเกิดปัญหาข้อสงสัยได้อย่างกระจ่าง อธิบายเรื่องที่มีความยุ่งยากซับซ้อนให้เป็นเรื่องที่สามารถทำความเข้าใจได้ง่ายและรวดเร็ว มีการเชื่อมโยงเนื้อหาในการฝึกอบรมให้เข้ากับสถานการณ์จริงและบริบทของวิสาหกิจชุมชนได้อย่างทันเหตุการณ์ มีความครบถ้วนของเนื้อหาในการฝึกอบรม การใช้เวลาเป็นไปตามที่ได้มีการกำหนดและตกลงกันไว้ การตอบข้อซักถามข้อสงสัยในประเด็นต่าง ๆ ในระหว่างการฝึกอบรมมีความชัดเจนและกระจ่างทำให้รู้สึกว่ามี ความเข้าใจในเนื้อหาที่จะนำไปปฏิบัติ ส่วนด้านสถานที่อุปกรณ์เครื่องมือและระยะเวลานั้น สมาชิกที่เข้าอบรมให้ทัศนะว่าสถานที่มีความสะอาดและมีความเหมาะสม มีการเตรียมความพร้อมของอุปกรณ์ โสตทัศนูปกรณ์ให้กับผู้เข้าอบรมได้อย่างเพียงพอ การกำหนดระยะเวลาในการอบรมมีความเหมาะสม อาหารเครื่องดื่มก็มีความเหมาะสมและเพียงพอเช่นเดียวกัน

บทที่ 5

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหนองบ่อ

ชื่อวิสาหกิจ : วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหนองบ่อ หมู่ 6 “นกกระจิบ”

ที่ตั้ง : เลขที่ 205 หมู่ 6 บ้านหนองบ่อ ต.โนนแดง อ.บ้านเขว้า จ.ชัยภูมิ 36170

เบอร์โทรศัพท์ : 044-839-435 หรือ 08-1976-9668 (คุณสุเชาว์ วงศ์แสง), 08-4542-7946 (คุณทองจันทร์ กาลเขว้า)

ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม : มี 3 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ กล้วยกรอบแก้ว เพื่อกรอบแก้ว ข้าวนางเล็ด โดยกล้วยกรอบแก้ว เป็นผลิตภัณฑ์ที่ลูกค้านิยมมากที่สุด

เรื่องทั่วไปเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหนองบ่อ

“บ้านหนองบ่อ” ตั้งอยู่ที่หมู่ 6 ตำบลโนนแดง อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ ห่างจากตัวเมืองชัยภูมิ มาทางทิศตะวันตกประมาณ 15 กิโลเมตร และห่างจากที่ว่าการอำเภอบ้านเขว้า เพียงแค่ 2 กิโลเมตร หมู่บ้านตั้งอยู่ติดถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 225 (ชัยภูมิ-นครสวรรค์) มีจำนวนประชากรประมาณ 475 คน จาก 154 ครัวเรือน ชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพด้านเกษตรกรรม และเลี้ยงสัตว์

“บ้านหนองบ่อ” เป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2380 มีราษฎรจากอำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ได้อพยพมาตั้งถิ่นฐาน ณ ที่ตั้งปัจจุบัน ประมาณ 5-6 ครัวเรือน รวมตัวกันสร้างชุมชนเป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ ทำการเกษตร เลี้ยงสัตว์ เนื่องจากภูมิเดิมนั้นเป็นหมู่บ้านที่มีบ่อเกลือ ชาวบ้านได้อาศัยบ่อเกลือดังกล่าวมาเป็นส่วนประกอบหลักในการแปรรูปเป็นเกลือสินเธาว์ เพื่อประโยชน์ในทางโภชนาการ จึงเรียกหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านหนองบ่อ” ต่อมากระทรวงมหาดไทย ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2539 เป็นต้นมา

นางทองจันทร์ กาลเขว้า อายุ 61 ปี ประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหนองบ่อ หมู่ 6 เล่าว่า “กลุ่มฯ ได้เริ่มต้นรวมกลุ่มกันมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 เพื่อต้องการหารายได้เสริมจากอาชีพหลักที่ทำนา ซึ่งมีที่ดินทำกินกันคนละไม่มาก โดยได้เริ่มต้นรวมกลุ่มแบบพี่น้อง ทำอาชีพเสริม ลองผิดลองถูกหลายกิจกรรม ต่อมาเมื่อมีเจ้าหน้าที่ทางศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน หรือ กศน. ในสมัยนั้นได้เข้ามาจัดอบรมให้ความรู้ในการแปรรูปผลไม้ที่สามารถหาได้ง่ายจากท้องถิ่นแล้วจำหน่าย ซึ่งในสมัยก่อนยังไม่ได้ทำแบบบัญชี ต่อหลังสหกรณ์การเกษตรอำเภอบ้านเขว้า ได้เข้ามาทำการสอนการทำบัญชีให้กับกลุ่มแรกเริ่มมีสมาชิกประมาณ 12 คน ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 45 คน

ด้วยการนำวัตถุดิบจากชุมชนมาแปรรูปให้เกิดมูลค่า เช่น กล้วยหอมเบา กล้วยน้ำว้า ฯลฯ ต่อมาทางสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบ้านเขว้า ได้ให้การสนับสนุนในการคิดชื่อผลิตภัณฑ์ โดยใช้ชื่อว่า “นกกระจิบ” จากการเล่าเรื่องราวของประธานกลุ่มฯ ที่ว่า หากวันไหนมีนกกระจิบมาร้องอยู่ที่ทำการกลุ่มฯ จะมีลูกค้ายกมาสั่งซื้อสินค้าเป็นจำนวนมาก จึงให้ความสำคัญกับนกกระจิบนำโชค มาตั้งชื่อเป็นผลิตภัณฑ์ ภายใต้ชื่อ “นกกระจิบ” สมัยก่อนสมาชิกมีรายได้วันละ 25 บาทต่อคน ปัจจุบันสมาชิกมีรายได้ถึงวันละประมาณ 300-500 บาท ขึ้นอยู่กับปริมาณสินค้าที่ขายได้ในแต่ละวัน ปัจจุบันได้ตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหนองบ่อ หมู่ 6 จัดทะเบียนเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2549

(ทะเบียนเลขที่ 4-36-02-06/1-009) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านหนองบ่อฯ ได้มีผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นจำนวน 5 ชนิด ได้แก่ กล้วยกรอบแก้ว ขนมหอกจอก ขนมนางเล็ด กล้วยกวน และเผือกกรอบแก้ว

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านหนองบ่อฯ หมู่ 6 ได้แปรรูปผลิตภัณฑ์จากวัตถุดิบ ซึ่งเดิมที่หาได้จากชุมชน เป็นขนมพื้นบ้านธรรมดา มีจุดเด่นทั้งรสชาติ รูปลักษณ์ สี สัน บรรจุภัณฑ์ที่ชวนให้ดึงดูดใจผู้ซื้อให้มีความน่ารับประทาน ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบ้านเขว้า ได้ส่งเสริมการพัฒนาโดยเฉพาะการทำกล้วยกรอบแก้ว ให้หมู่บ้านเป็นตัวอย่างความพอเพียง ส่งเสริมการปลูกกล้วยพันธุ์หอมเบา เพื่อนำผลผลิตที่ได้ มาทำกล้วยกรอบแก้ว ที่ผ่านมามีได้ส่งเสริมให้กลุ่มแม่บ้านนำกล้วยหอมเบาไปปลูก เป็นจำนวน 700 หน่อ จนปัจจุบันได้ขยายพันธุ์ไปทั่วทั้งหมู่บ้าน เป็นการลดการซื้อกล้วยจากอำเภอและจังหวัดต่าง ๆ พร้อมกับเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชนอีกด้วย อีกทั้งสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบ้านเขว้า ก็ได้ส่งเสริมด้านการตลาด เพื่อส่งเสริมสินค้าของชุมชนที่มีอยู่ ไปสู่ท้องตลาดทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด ปัจจุบันมีลูกค้ามาสั่งซื้อผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านหนองบ่อฯ ต่อเดือนประมาณ 3-4 แสนบาท ส่วนด้านบรรจุภัณฑ์ ได้พัฒนาให้กลุ่มได้มีความรู้ในการด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์อยู่เสมอ เช่น การทำฉลากหรือป้ายสินค้า มีการปรับปรุงบรรจุภัณฑ์อยู่ตลอดเวลา และที่ผ่านมาก็ได้ให้สมาชิกในกลุ่มฯ ไปศึกษาดูงานที่จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อจะได้นำความรู้ ประสบการณ์มาปรับปรุงรูปแบบให้ดีขึ้นกว่าเดิม ปัจจุบันผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านหนองบ่อฯ ได้ผ่านการลงทะเบียนเป็นกลุ่มสินค้า OTOP และผ่านการคัดเลือกสุดยอดสินค้า “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์” จนได้รับการรับรองให้เป็นสินค้า “OTOP หัวดาว” ตั้งแต่ปี 2555 ซึ่งเป็นการสร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัดชัยภูมิเป็นอย่างมาก สินค้าได้รับการยอมรับจากกลุ่มลูกค้าภายในและต่างจังหวัด โดยเฉพาะกลุ่มสี่มุมลชนทั้งภูมิภาคและส่วนกลางซึ่งนักท่องเที่ยวที่ท่องเที่ยวในจังหวัดชัยภูมิจะต้องมีการถามถึง “กล้วยกรอบแก้ว” เมื่อหน่วยงานภาครัฐ เข้ามาดูแล สนับสนุนส่งเสริมให้ความรู้แก่ชุมชนอย่างเอาใจใส่ เช่น หน่วยงานของอำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ ก็จะทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเอง ก่อเกิดความรัก ความสามัคคีในชุมชน พร้อมกับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนก็ดีขึ้นอย่างเห็นได้อย่างชัดเจน จนอาจกล่าวได้ว่ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านหนองบ่อฯ นั้นสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนแน่นอนจริง ๆ

คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนฯ

สมาชิกและคณะกรรมการกลุ่มมีดังต่อไปนี้

- 1) นางทองจันทร์ กาลเขว้า ประธานกลุ่ม
- 2) นางต้น สมัดชัย รองประธาน
- 3) นางงามพวง ทับพุ่ม เลขานุการ
- 4) นางสาววิฑูรย์ โอวาทวงษ์ เภรัญญิก
- 5) นางกุศล พินเขียว ประชาสัมพันธ์/กรรมการ
- 6) นางสมพร ประเสริฐ กรรมการ
- 7) นางจีระ ภิรมย์ศรี กรรมการ

นางทองจันทร์ กาลเขว้า ประธาน

นางตื่น สมัดชัย รองประธาน

นางงามพวง ทับพุ่ม เลขานุการ

นางสาววิฑูรย์ โอวาทวงษ์ เหมัญญิก

นางกุศล พินเขียว ประชาสัมพันธ์

นางสมพร ประเสริฐ กรรมการ

นางจีระ ภิมย์ศรี กรรมการ

ภาพที่ 5-1 โครงสร้างคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหนองบ่อ

2. ร้านค้าชุมชน ในตำบล อำเภอ จังหวัด และต่างจังหวัด
3. ห้างสรรพสินค้า โรงแรม ผู้ประกอบการในตัวจังหวัด
4. ตลาดนัดสินค้า OTOP มหกรรมการแสดงสินค้าต่าง ๆ
5. การประชาสัมพันธ์สินค้าโดยสื่อต่าง ๆ และการบอกจากปากต่อปาก

ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม

ในการบริหารงานของกลุ่มมีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

1. สมาชิก ซึ่งมีจำนวน 45 คน กำหนดให้ไม่มีการเพิ่มสมาชิก ทำให้สมาชิกมีจำนวนคงที่ และกำหนดให้สมาชิกมีหุ้นได้ไม่เกิน 25 หุ้น เท่าๆ กัน

2. คณะกรรมการบริหารจัดการกลุ่ม โดยแบ่งตามหน้าที่ความรับผิดชอบ เช่น

2.1 ฝ่ายผลิต ทำหน้าที่บริหารจัดการควบคุมดูแลทางด้านกระบวนการผลิตทั้งหมด ตั้งแต่เริ่มต้นหาวัตถุดิบ ขั้นตอนการผลิต การควบคุมคุณภาพ

2.2 ฝ่ายการเงิน/การบัญชี มีหน้าที่ในการจัดทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย ของกลุ่ม ๆ ทั้งหมดโดยมีบัญชีควบคุมรายรับรายจ่ายวันต่อวัน และดำเนินงานโดยใช้เงินสดเท่านั้นทั้งรายรับ และรายจ่าย

2.3 ฝ่ายตลาด ทำหน้าที่ติดต่อประสานงานหาช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ไปยังผู้บริโภคทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด ทั้งลูกค้าชาวกร ชาประจำ ลูกค้ารายกลุ่มรายย่อย หน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน

2.4 ฝ่ายประชาสัมพันธ์ นำเสนอผลิตภัณฑ์และการดำเนินงานของกลุ่มให้เป็นที่รู้จัก ผ่านสื่อสารมวลชนช่องทางต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต วิทยุชุมชน ป้ายโฆษณา การประชุมข้าราชการในจังหวัด มหกรรมการแสดงสินค้าต่าง ๆ ทั้งในระดับจังหวัดและระดับประเทศ

2.5 แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบโดยพิจารณาจากความถนัดและความชำนาญของแต่ละคน

ด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้

1. มีการจัดเตรียมวัตถุดิบและส่วนผสม ได้แก่ กล้วย น้ำตาลทราย น้ำมันพืช
2. เตรียมวัสดุอุปกรณ์ และบรรจุภัณฑ์ให้พร้อมสำหรับการผลิต
3. สูตรการทำกล้วยกรอบแก้ว
4. ตัวอย่างที่ทำสำเร็จรูป พร้อมบรรจุภัณฑ์ และ ตัวอย่างไว้ชิม
5. ภาพประกอบ

ด้านต้นทุนค่าใช้จ่ายในการผลิต

ตัวอย่าง วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ในการประกอบการผลิตกล้วยกรอบแก้ว

1. เครื่องขึ้น 2 ตัวๆ ละ 5,000 บาท	เป็นเงิน 10,000 บาท
2. กระทะ 5 ใบๆ ละ 750 บาท	เป็นเงิน 3,750 บาท
3. ชั้นตากขนม 2 หลังๆ ละ 12,000 บาท	เป็นเงิน 24,000 บาท

4. ตู้เก็บผลิตภัณฑ์ 2 หลังๆ ละ 10,000 บาท	เป็นเงิน 20,000 บาท
5. กาละมังสแตนเลส 5 ใบๆ ละ 450 บาท	เป็นเงิน 2,250 บาท
6. เตาแก๊สพร้อมถังชุด 2 หัว 3 ชุดๆ ละ 3,500 บาท	เป็นเงิน 15,000 บาท
7. กระซอนขนาด 10 นิ้ว 10 โหลๆ ละ 185 บาท	เป็นเงิน 1,850 บาท
8. กระซอนขนาด 12 นิ้ว 10 โหลๆ ละ 200 บาท	เป็นเงิน 2,000 บาท
9. น้ำมันพืชขนาด 18 ลิตร จ จำนวน 20 ปี๊ปๆ ละ 595 บาท	เป็นเงิน 11,900 บาท
10. กระดิ่งตากขนมบางเส้น 50 ใบๆ ละ 130 บาท	เป็นเงิน 5,150 บาท
11. ถูบรรจุผลิตภัณฑ์ ถูหนา 6x9 จำนวน 20 กิโลกรัมๆ ละ 80 บาท	เป็นเงิน 1,600 บาท
12. ถูหนาขนาด 9x14 จำนวน 20 กิโลกรัมๆ ละ 80 บาท	เป็นเงิน 1,600 บาท
13. ถูร้อนขนาด 7x11 จำนวน 20 กิโลกรัมๆ ละ 70 บาท	เป็นเงิน 1,400 บาท
14. ถูลายขนาด 6x12 จำนวน 20 กิโลกรัมๆ ละ 100 บาท	เป็นเงิน 2,000 บาท
15. ถูพับลายขนาด 7x11 จำนวน 20 กิโลกรัมๆ ละ 100 บาท	เป็นเงิน 2,000 บาท

ด้านบริหารจัดการการขายในชุมชนหรือต่างจังหวัด

ราคาขายในท้องตลาดได้เดือนละ 70,000 บาท ปันผลให้สมาชิกภายในกลุ่ม 17,500 บาท ต่อเดือน จำนวน 50 ครั้วเรือน

ปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนวิสาหกิจชุมชน

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดชัยภูมิ กรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้จัดให้มีโครงการส่งเสริมพัฒนากลุ่มอาชีพ (กลุ่มพื้นฐาน กลุ่มต่อยอด) โครงการพัฒนาสินค้าสู่มาตรฐาน(บรรจุภัณฑ์) โดยได้กำหนดเงื่อนไขที่สำคัญของการเข้าร่วมโครงการไว้ว่า กลุ่มวิสาหกิจที่มีความประสงค์จะเข้าร่วมโครงการได้นั้นต้องเป็นกลุ่มที่สังกัดสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกร มีความสมัครใจและได้รับคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการ และประการสำคัญสมาชิกของกลุ่มส่วนใหญ่ต้องเป็นสมาชิกหรือเป็นคนในครอบครัวของสมาชิกสหกรณ์ การกำหนดเงื่อนไขดังกล่าวข้างต้นก็เพราะต้องการส่งเสริมครอบครัวสมาชิกสหกรณ์ให้มีฐานะความเป็นอยู่ที่ดี แล้วจะส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมให้กับสหกรณ์ที่มีสมาชิกกลุ่มสังกัดมีความเข้มแข็ง ส่งผลกระทบเป็นลูกโซ่เกิดการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ ดังนั้น กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรบ้านหนองบ่อ ม.6 จึงได้เข้าร่วมโครงการดังกล่าวข้างต้น โดยได้รับการส่งเสริมและพัฒนาภายใต้แนวคิดการตลาดเชิงรุก กลยุทธ์ที่ถูกหยิบมาใช้คือการรักษาหรือคงไว้ซึ่งลูกค้าเดิม เพิ่มลูกค้าใหม่ และจัดระดับชั้นของลูกค้า (ลูกค้าระดับบน และระดับล่าง) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวทางในการลดต้นทุน และสร้างความมั่นคง ยั่งยืน และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ยึดแนวทางการมีส่วนร่วมของกลุ่ม เพราะกลุ่มจะต้องสร้างความเข้าใจ ร่วมกันคิด ร่วมกันตัดสินใจ และเต็มใจนำไปปฏิบัติได้

ผลจากการเข้าร่วมโครงการดังกล่าว ส่งผลให้กลุ่มมีปริมาณธุรกิจเพิ่มขึ้นทุกปีโดยในปี พ.ศ. 2555 จำหน่ายสินค้าได้ 3,325,851 บาท เฉลี่ยเดือน 277,000 กว่าบาท ปี พ.ศ.2556 วางแผนการจำหน่ายสินค้าไว้ที่ 3,967,200 บาท เฉลี่ย 330,600 บาทต่อเดือน ส่วนสหกรณ์การเกษตรตำบลโนน

แดง จำกัด ต้นสังกัด มีปริมาณธุรกิจปี พ.ศ. 2551 มูลค่า 1,190,111.31 บาท กำไร 112,880.27 บาท ในปี พ.ศ. 2555 (31 มี.ค.56) ปริมาณธุรกิจเพิ่มขึ้นเป็น 6,863,625.43 บาท มีกำไรเพิ่มขึ้นเป็น 1,318,787.49 บาท และผลจากการจัดเวทีเครือข่ายของสำนักงาน สหกรณ์จังหวัดปี 2556 เกิดการสร้างเครือข่ายกล้วยกรอบแก้ว (สินค้าหลักของกลุ่ม) ครบวงจร ตั้งแต่ต้นน้ำ กลาง น้ำ และปลายน้ำ

วิธีการที่นำไปสู่ความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรหนองบ่อคือ

1. เตรียมทรัพยากรมนุษย์ ปัจจัยสำคัญเบื้องต้นต่อความสำเร็จ หรือล้มเหลวของงาน และวิธีการทำงานมีหลายวิธีแต่ต้องเลือกวิธีที่เหมาะสมที่สุดที่จะส่งผลต่อผลงาน (Output) และผลลัพธ์ (Outcome) ที่ต้องการ ดังนั้นกลุ่มวิสาหกิจแม่บ้านเกษตรกรฯ จึงให้ความสำคัญกับสมาชิกของกลุ่ม ซึ่งเป็นคนที่อยู่ในชุมชนเดียวกัน เป็นสุภาพสตรีแม่บ้าน มีความมุ่งมั่นตั้งใจ ขยันอดทน มีความรับผิดชอบ พร้อมที่จะเรียนรู้ มีความซื่อสัตย์ มีความรักความสามัคคีในกลุ่ม

1.1 การเตรียมทีมงาน โดยสร้างเอกภาพทางความคิดและวิธีปฏิบัติงาน เริ่มตั้งแต่ทำความเข้าใจ ในผลงาน (Output) และผลลัพธ์ (Outcome) ที่ต้องการ อันจะนำไปสู่การเลือกวิธีการทำงานที่เหมาะสม ก่อนลงไปปฏิบัติงาน รวมทั้งกระบวนการ กิจกรรมที่ต้องดำเนินการ โดยการ ประชุมเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่มวิสาหกิจฯ โดยเฉพาะกิจกรรม สาระการประชุมและการนำเสนอต้องร่วมกันประเมินอย่างรอบคอบ ว่าสามารถสื่อให้กลุ่มเข้าใจอย่างลึกซึ้งแล้วรับไปปฏิบัติให้เกิดผลงาน (Output) และผลลัพธ์ (Outcome) ที่ต้องการได้หรือไม่ เพราะสมาชิกในกลุ่มทุกคนเป็นผู้ปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน

1.2 การเตรียมกลุ่มเป้าหมาย เริ่มตั้งแต่ไปเยี่ยมสมาชิกในกลุ่ม หาโอกาสพูดคุยกับสมาชิกในกลุ่มเพื่อสร้าง ความคุ้นเคย และโน้มน้าวหรือปรับแนวคิดในการพัฒนาสมาชิกในกลุ่มให้สอดคล้องกันระหว่างการทำงานในกลุ่ม โดยอาศัยเงื่อนไขเงินอุดหนุนกลุ่มอาชีพและเงินรายได้ของกลุ่มฯ ที่มีการแบ่งปันผลจากกำไรอยู่เป็นประจำ เพื่อเป็นเครื่องมือในการสร้างแรงจูงใจ มีการออกไปเยี่ยมครอบครัวของสมาชิกในกลุ่มในหลาย ๆ ครั้งหลาย ๆ โอกาส และมีการประเมินว่ากรรมการและสมาชิกของกลุ่มพร้อมที่จะร่วมมือร่วมใจขับเคลื่อนการดำเนินงานของกลุ่มไปด้วยกัน อย่างเต็มที่หรือไม่เป็นไปตามที่เราคาดหวัง และถือโอกาสเก็บข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกในกลุ่มเพื่อใช้ในการวางแผนด้วย

2. การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ สมาชิกในกลุ่มที่เข้าร่วมทำงาน ต้องมีการวางแผน วางกลยุทธ์การตลาด วางแผนพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การค้นหาและดึงศักยภาพของสมาชิกในกลุ่มออกมา เพื่อจะนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง โดยวิธีการแลกเปลี่ยนแนวคิดการดำเนินงานของกลุ่มเป็นการเล่าและสอบถามตามปกติ ช่วยกันระดมความคิดวิเคราะห์ว่าอะไรเป็นจุดแข็ง โอกาส จุดอ่อน และอุปสรรค แนวคิดประมวลได้ว่าจุดแข็งและโอกาสของกลุ่มคือ กลุ่มได้รับรองมาตรฐาน จากหลายหน่วยงาน อาทิ อย. สมส. พช. มีหลายหน่วยงานเข้ามาสนับสนุนหรือเกี่ยวข้อง ลูกคามีหลายระดับ ส่วน จุดอ่อนและอุปสรรคคือเรื่องต้นทุนสูงเมื่อเปรียบเทียบกับสินค้าประเภทเดียวกัน ต้องส่งวัตถุดิบจากต่างจังหวัด มองลูกค้าระดับเดียว ความยืดหยุ่นการตั้งราคาไม่มี ไม่มีแนวคิดหรือแผนการตลาดที่ชัดเจนอาศัยเพียงประสบการณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมเท่านั้น (แผนการผลิต แผนการ จำหน่าย และกลยุทธ์การตลาด)

3. การวางแผนการตลาด (แผนการผลิตและจำหน่ายสินค้า) และกลยุทธ์การตลาด จากการประมวลจุด แข็ง โอกาส จุดอ่อนและอุปสรรค พบว่าควรมีกลยุทธ์ทางการตลาด 2 แนวทาง คือการรักษาลูกค้าเดิม เพิ่มลูกค้าใหม่ และการจัดระดับลูกค้า

3.1 แนวทางการรักษาลูกค้าเดิมเพิ่มลูกค้าใหม่ ด้วยวิธีขายตรงให้กับหน่วยงานต่าง ๆ อย่างน้อย เดือนละครั้ง เริ่มจากหน่วยงานที่เคยสนับสนุนกลุ่ม เพื่อเป็นการแนะนำสินค้า กระตุ้นการซื้อ เพิ่มโอกาสซื้อของลูกค้า และรับฟังข้อคิดเห็นแล้วนำมาปรับปรุงสินค้าและบริการ ซึ่งถือว่าเป็นวิธีการรักษาลูกค้าเดิมเพิ่มลูกค้าใหม่ กลุ่มฯ จะรู้จักกับหัวหน้าหน่วยงานหรือบุคคลในหน่วยงานที่สนับสนุนอยู่แล้ว การขายตรงกลุ่มมีศักยภาพที่สามารถปฏิบัติได้จริง และกลุ่มได้ยึดแนวทางขายตรงกับหน่วยงานราชการมาจนถึงปัจจุบัน

3.2 แนวทางการจัดระดับลูกค้า บรรจุกฎณ์เป็นต้นทุนของสินค้า จึงต้องจัดระดับลูกค้า อาทิลูกค้า ระดับบน หรือผู้ที่ซื้อไปเป็นของฝาก ของขวัญ อาจจะเน้นบรรจุกฎณ์นอกเหนือจากตัวสินค้า กลุ่มสามารถ กำหนดราคาขายสูงได้ ส่วนลูกค้าระดับล่างอาจจะเน้นตัวสินค้ามากกว่าบรรจุกฎณ์ กลุ่มต้องตั้งราคาต่ำเพราะบรรจุกฎณ์ที่ดีและสวยงามไม่จำเป็น การจัดระดับลูกค้าเป็นการเพิ่มทางเลือกในการกำหนดราคาสินค้า เพิ่มทางเลือกซื้อของลูกค้า และถือเป็นการลดต้นทุนอีกทางหนึ่ง ซึ่งกลุ่มได้ยึดแนวทางกำหนดราคาสินค้าตามระดับลูกค้าเป้าหมายมาจนถึงปัจจุบัน

3.3 การวางแผนการผลิตและการจำหน่าย เข้ามูลการผลิตและจำหน่ายในปีที่ผ่านมา สามารถกำหนดเป็นแนวทางการตลาด 2 แนวทางข้างต้น กลุ่มฯ จะสามารถพิจารณากำหนดแผนการผลิตการจำหน่ายในปีต่อไปได้อย่างมีเหตุ มีผลและชัดเจนในการดำเนินธุรกิจมากขึ้น

4. การสร้างเครือข่ายกล้วยกรอบแก้วครบวงจร ปี พ.ศ. 2556 สำนักงานสหกรณ์จังหวัดชัยภูมิจัดเวทีให้ กลุ่มอาชีพ สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร 3 ครั้ง ผลจากการจัดเวทีเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ก่อให้เกิด แนวคิดการสร้างเครือข่ายสมุนไพรครบวงจร เครือข่ายการเงิน เครือข่ายผ้า และเกิดการสร้างเครือข่ายกล้วยกรอบแก้วครบวงจร ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ เพราะปัจจุบันกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหนองบ่อสามารถแปรรูป และจัดจำหน่าย ได้อย่างเข้มแข็งแล้ว จึงมีแผนการในการที่จะเชื่อมกับสหกรณ์การเกษตรคอนสาร จำกัด ซึ่งจะเป็นแกนนำของเครือข่ายผู้ปลูกกล้วย เพราะพื้นที่ในการดำเนินงานสหกรณ์ฯ เหมาะสมกับการปลูกกล้วยพันธุ์ที่กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหนองบ่อต้องการ

พัฒนาทักษะการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนวิสาหกิจชุมชน

ตาราง 5-1 แสดงกำหนดการและกิจกรรมสำหรับการอบรมเชิงปฏิบัติการ

วันพุธที่ 25 สิงหาคม 2559

เวลา	กิจกรรม / หัวข้อ	วิทยากร
08.30-09.00 น.	ลงทะเบียน	ทีมวิทยากร
09.00-09.30 น.	ทำแบบทดสอบก่อนการอบรม	ทีมวิทยากร
09.30-10.30 น.	บรรยายหัวข้อความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการวิเคราะห์	อาจารย์จันทร์จิรา

เวลา	กิจกรรม / หัวข้อ	วิทยากร
	จุดคุ้มทุน	
10.30-12.00 น.	บรรยายหัวข้อวิธีการคำนวณจุดคุ้มทุน กรณีศึกษาผลิตภัณฑ์กล้วยกรอบแก้ว	อาจารย์อุมาวดี
12.00-13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน	
13.00-14.30 น.	แบ่งกลุ่มวิเคราะห์จุดคุ้มทุนของผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด	ทีมวิทยากร
14.30-16.00 น.	นำเสนอผลการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนของผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด หาจุดบกพร่องและให้คำแนะนำ	ทีมวิทยากร
16.00-16.30 น.	ทำแบบทดสอบหลังการอบรม	ทีมวิทยากร

ผลที่คาดว่าจะได้รับในการอบรมเชิงปฏิบัติการ

ด้านเศรษฐกิจ : -สมาชิกผู้ผ่านการฝึกอบรม สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนวิสาหกิจชุมชนของตน หรือถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้อื่นได้

-สร้างรากฐานและการพัฒนาอย่างยั่งยืนให้แก่เกษตรกร ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านสังคม : -เป็นการถ่ายทอดความรู้จากสถาบันการศึกษาสู่ชุมชน และก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างมหาวิทยาลัยและชุมชนท้องถิ่น

การเปรียบเทียบทักษะการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรฯ โดยทำการประเมินผลในการอบรมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

การประเมินความรู้ : การทดสอบก่อนและหลังการอบรม โดยใช้แบบทดสอบจำนวน 25 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน คะแนนเต็ม 25 คะแนน พบว่า ก่อนการอบรมผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ด้านการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนคะแนนเฉลี่ย 15.77 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.52 คะแนนต่ำสุด 13 คะแนน คะแนนสูงสุด 22 คะแนน หลังการอบรมมีคะแนนเฉลี่ย 24.03 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.89 คะแนนต่ำสุด 22 คะแนน คะแนนสูงสุด 25 คะแนนเต็ม

ผลการประเมินความรู้ ก่อนการอบรมและหลังการอบรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่าผู้เข้ารับการอบรม หลังได้รับความรู้จากการบรรยายและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการวางแผน การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน มีความรู้เพิ่มขึ้น เป็นไปในทิศทางเดียวกับความคิดเห็นการประเมินความรู้ของผู้เข้ารับการอบรม

ในการพัฒนาทักษะการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนของวิสาหกิจชุมชนฯ ครั้งนี้ได้เชิญผู้เชี่ยวชาญของเกี่ยวกับการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนจำนวน 30 คนเพื่อทำการฝึกปฏิบัติการการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนฯ ของวิสาหกิจชุมชน โดยการทดสอบความรู้ด้านการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนก่อนในมิติของความรู้ความเข้าใจและความรู้ที่คาดว่าจะนำไปใช้ได้ จากนั้นทำการทดสอบให้ความรู้เชิงปฏิบัติการให้ครอบคลุมทั้งทางด้านผู้ดำเนินการถ่ายทอด ด้านสถานที่อุปกรณ์เครื่องมือ ด้านความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา และด้านการนำความรู้ไปใช้ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

ตาราง 5-2 การประเมินความรู้ ก่อน/หลังการอบรม จำนวน 30 คน

ทดสอบความรู้	คะแนน เต็ม	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน	t	Sig
ก่อนการอบรม	25	13.00	18.00	15.77	1.52	-24.16	0.000*
หลังการอบรม	25	22.00	25.00	24.03	0.89		

ความคิดเห็นของชุมชนที่มีต่อการพัฒนาทักษะการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนวิสาหกิจชุมชน

การพัฒนาทักษะการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนวิสาหกิจชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกในวิสาหกิจชุมชนฯ ได้เรียนรู้ด้านการวิเคราะห์หาจุดคุ้มทุนเพื่อมาใช้ในการวางแผนดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ของการทำงาน จากวิทยากรที่มีประสบการณ์เฉพาะด้าน โดยดำเนินการระหว่างวันที่ 21-25 สิงหาคม 2558 ณ บ้านหนองบ่อ ต.โนนแดง อ.บ้านเขวาสีอุบล มีผู้เข้าร่วมการอบรมจำนวนทั้งสิ้น 30 โดยหลักสูตรมีเนื้อหาการบรรยายเรื่องการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนวิสาหกิจชุมชนและการฝึกปฏิบัติ

การประเมินผลการอบรมเชิงปฏิบัติการ เป็นการประเมินผลตามแบบประเมินผลการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วย แบบสอบถามความรู้ของผู้เข้ารับการอบรม ความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรม และ ข้อเสนอแนะอื่น ๆ จากผู้เข้ารับการอบรมจำนวน 30 คน ซึ่งถามความคิดเห็น 30 ด้านคือ

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ของผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยผู้เข้ารับการอบรมฯ แสดงความคิดเห็นความรู้โดยให้คะแนนจากน้อยไปมาก (0-10) ก่อนการอบรมผู้รับการอบรมมีความคิดเห็นว่ามีความรู้ในหลักสูตรด้านการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน คะแนนเฉลี่ย 1.5 คะแนน (คะแนนต่ำสุด 1 คะแนน คะแนนสูงสุด 3 คะแนน) โดยหลังการอบรมมีความคิดเห็นว่ามีความรู้ในหลักสูตรด้านการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน คะแนนเฉลี่ย 8.3 คะแนน (คะแนนต่ำสุด 7 คะแนน คะแนนสูงสุด 9 คะแนน) ซึ่งสะท้อนได้ว่าหลักสูตรฯ ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความคิดเห็นว่ามีความรู้เพิ่มขึ้น และความคิดเห็นด้านความรู้จากการฝึกอบรมสามารถนำไปปฏิบัติในการทำงานของวิสาหกิจชุมชนฯ คะแนนเฉลี่ย 8.53 คะแนน (คะแนนต่ำสุด 7 คะแนน คะแนนสูงสุด 9 คะแนน) ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำความรู้จากการอบรมไปปฏิบัติในการทำงานได้ในระดับมาก

ตาราง 5-3 คะแนนความคิดเห็นด้านความรู้ของผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ

ความรู้ของผู้เข้ารับการอบรม	คะแนน เต็ม	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	ค่าเฉลี่ย
ก่อนการอบรมความรู้ของผู้เข้ารับการอบรม	10	1	3	1.5
หลังการอบรมความรู้ของผู้เข้ารับการอบรม	10	7	9	8.3
ความรู้จากการฝึกอบรมสามารถนำไปปฏิบัติใน การทำงาน	10	7	9	8.53

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ภาพรวมผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) โดยเมื่อพิจารณาความคิดเห็นในรายละเอียดอื่น ๆ พบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนี้

ตาราง 5-4 คะแนนความคิดเห็นต่อการอบรมเชิงปฏิบัติการ

การอบรมเชิงปฏิบัติการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความพึงพอใจ
1. ด้านเนื้อหาของหลักสูตร	4.43	0.57	มาก
2. ด้านความครบถ้วนของหลักสูตร	4.47	0.51	มาก
3. ด้านการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการอบรมชัดเจน	4.20	0.61	มาก
4. ด้านรูปแบบในการจัดการฝึกอบรมเหมาะสม	4.13	0.68	มาก
5. ด้านระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรมเหมาะสม	4.07	0.74	มาก
6. ด้านสถานที่ในการจัดฝึกอบรมเหมาะสม	3.83	0.59	มาก
7. ด้านการดำเนินงานการประสานงานและอำนวยความสะดวก	3.77	0.63	มาก
โดยรวม	4.13	0.39	มาก

3. การประเมินจากการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ในขณะที่ทำการให้ความรู้และการทดสอบของผู้เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการ พบว่า ความคิดเห็นก่อนได้รับการพัฒนาทักษะการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน วิสาหกิจชุมชนด้านความรู้ความเข้าใจ สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนวิสาหกิจชุมชน ก่อนการอบรมอยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำ เนื่องจากได้รับการอบรมจากหน่วยงานภาครัฐแล้วบ้างในเรื่องที่ใกล้เคียงกัน เช่น หลักสูตรบัญชีครัวเรือน หลักสูตรการทำบัญชีเบื้องต้น ซึ่งเป็นการให้ความรู้ในหลักการบัญชีและการลงรายการรับ-จ่ายอย่างง่าย อย่างไรก็ตาม สมาชิกฯ ขาดการนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและจริงจัง เนื่องจากสมาชิกบางคนไม่ได้มีส่วนในการรับผิดชอบเกี่ยวกับการบัญชีและการเงินรวมถึงไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดหาวัตถุดิบหรือการวางแผนการผลิต การตลาด ส่วนความคาดหวังด้านการนำความรู้ไปใช้นั้น สมาชิกฯ โดยส่วนใหญ่มีความ

คิดเห็นว่าจะสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้ เนื่องจากเนื้อหาที่น่าสนใจและมีประโยชน์ต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจโดยตรง และมีความมั่นใจและสามารถที่จะนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้อย่างแท้จริง อีกทั้งยังคาดว่าตนเองจะสามารถนำความรู้ไปเผยแพร่/ถ่ายทอดให้กับสมาชิกหรือผู้สนใจอื่น ๆ ได้อีกด้วย

ความคิดเห็นหลังการได้รับการพัฒนาทักษะการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนวิสาหกิจชุมชน นั้นจากการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการพูดคุยเพื่อสอบถามจากสมาชิกฯ ที่เข้าร่วมอบรมได้ให้ความเห็นในเรื่องของวิทยากรว่ามีการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เข้าอบรมได้อย่างมีความชัดเจน มีความสามารถในการอธิบายเนื้อหาให้กับผู้เข้าร่วมอบรมกรณีเกิดปัญหาข้อสงสัยได้อย่างกระจ่าง อธิบายเรื่องที่มีความยุ่งยากซับซ้อนให้เป็นเรื่องที่สามารถทำความเข้าใจได้โดยง่ายและรวดเร็ว มีการเชื่อมโยงเนื้อหาในการฝึกอบรมให้เข้ากับสถานการณ์จริงและบริบทของวิสาหกิจชุมชนได้อย่างทันเหตุการณ์ มีความครบถ้วนของเนื้อหาในการฝึกอบรม การใช้เวลาเป็นไปตามที่ได้มีการกำหนดและตกลงกันไว้ การตอบข้อซักถามข้อสงสัยในประเด็นต่าง ๆ ในระหว่างการฝึกอบรมมีความชัดเจนและกระจ่างทำให้รู้สึกว่ามี ความเข้าใจในเนื้อหาที่จะนำไปปฏิบัติ ส่วนด้านสถานที่อุปกรณ์เครื่องมือและระยะเวลา นั้น สมาชิกฯ ที่เข้าอบรมให้ทัศนะว่าสถานที่มีความสะอาดและมีความเหมาะสม มีการเตรียมความพร้อมของอุปกรณ์ โสตทัศนูปกรณ์ให้กับผู้เข้าอบรมได้อย่างเพียงพอ การกำหนดระยะเวลาในการอบรมมีความเหมาะสม อาหารเครื่องดื่มก็มีความเหมาะสมและเพียงพอเช่นเดียวกัน

บทที่ 6

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาทักษะการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนวิสาหกิจชุมชนจังหวัดชัยภูมิ : การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม คณะผู้วิจัยได้ทำการสรุปผลจากการทำวิจัย และมีประเด็นสำคัญในการนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล/อภิปรายผลผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนวิสาหกิจชุมชน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนวิสาหกิจชุมชน
3. เพื่อพัฒนาทักษะการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนวิสาหกิจชุมชน
4. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนวิสาหกิจชุมชนระหว่างก่อนและหลังการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
5. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของชุมชนที่มีต่อการพัฒนาทักษะการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนวิสาหกิจชุมชน

สรุปผลอภิปรายผลผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนวิสาหกิจชุมชน
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนทั้งสองกลุ่มที่คัดเลือกมาเป็นชุมชนสำหรับการวิจัยครั้งนี้ เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีความเข้มแข็ง มีการดำเนินงานที่ยาวนานและต่อเนื่อง มีผลประกอบการที่อยู่ในระดับดี ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ผลิตภัณฑ์ที่เป็นสินค้าของแต่ละกลุ่มวิสาหกิจมีคุณภาพและมีชื่อเสียงเป็นอย่างดี มีการดำเนินการผลิตตลอดทั้งปี ในด้านความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนพบว่า ทั้งสองกลุ่มวิสาหกิจได้รับการศึกษาอบรมเบื้องต้นในวิชาทางด้านการบัญชี การบริหารจัดการ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การตลาด และอื่น ๆ จากหน่วยงานภาครัฐเป็นประจำทุกปีอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งมีภูมิปัญญาและองค์ความรู้ที่เกิดจากการเก็บเกี่ยวประสบการณ์จากการดำเนินงานมาเป็นระยะเวลายาวนาน ทำให้สามารถวิเคราะห์ต้นทุนต่าง ๆ ในการผลิต ทั้งต้นทุนคงที่ ต้นทุนผันแปร รายได้ ค่าใช้จ่าย กำไร ขาดทุน อยู่ในระดับปานกลาง เฉพาะประธานฯและผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการเงินและบัญชีของกลุ่มเท่านั้น ส่วนสมาชิกอื่น ๆ โดยทั่วไปไม่มีความรู้ทางการวิเคราะห์เกี่ยวกับจุดคุ้มทุนอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ เนื่องจากขาดการนำไปใช้และไม่ได้มีหน้าที่ความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้อง

2. ปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนวิสาหกิจชุมชน

จากการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการให้การศึกษาความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนให้กับสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทั้งสองกลุ่มพบว่าสมาชิกส่วนใหญ่มีความสนใจและ

กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนของวิสาหกิจชุมชน ซึ่งเกิดจากการได้รับฟังคำชี้แจงวัตถุประสงค์ หัวข้อในการอบรมเชิงปฏิบัติการ และประโยชน์ที่จะได้รับ ทำให้ในระหว่างการจัดอบรมผู้เข้าอบรมต่างก็ให้ความสนใจและร่วมมือในการเรียนรู้ฝึกปฏิบัติอย่างขยันขันแข็งเต็มกำลังความสามารถ อีกทั้งเนื่องมาจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทั้งสองกลุ่มผ่านการอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ จากหน่วยงานภาครัฐมาแล้วพอสมควร ทำให้มีพื้นฐานความรู้ทางด้านการผลิต การบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การตลาด จึงทำให้สามารถที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้พร้อมกับการฝึกปฏิบัติและพัฒนาความรู้ความเข้าใจจนสามารถที่จะนำไปปฏิบัติจริงและถ่ายทอดให้กับสมาชิกคนอื่นที่สนใจได้

3. การพัฒนาทักษะการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนวิสาหกิจชุมชน

จากเนื้อหาที่กำหนดสำหรับการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนสำหรับวิสาหกิจชุมชน รวมถึงระยะเวลาที่มีความเหมาะสม ความรู้พื้นฐานที่ผู้เข้าอบรมมีทำให้ผลการพัฒนาทักษะการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนวิสาหกิจชุมชนของผู้เข้าอบรมมีการพัฒนาขึ้นอย่างชัดเจนโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. เปรียบเทียบทักษะการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนวิสาหกิจชุมชนระหว่างก่อนและหลัง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

การประเมินความรู้ : การทดสอบก่อนและหลังการอบรม โดยใช้แบบทดสอบจำนวน พบว่าก่อนการอบรมผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ด้านการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนคะแนนเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ต่ำ แต่หลังจากการอบรมแล้วทำให้มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้น

ผลการประเมินความรู้ ก่อนการอบรมและหลังการอบรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่าผู้เข้ารับการอบรม หลังได้รับความรู้จากการบรรยายและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการวางแผน การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน มีความรู้เพิ่มขึ้น เป็นไปในทิศทางเดียวกับความคิดเห็นการประเมินความรู้ของผู้เข้ารับการอบรม ในการพัฒนาทักษะการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนของวิสาหกิจชุมชนฯ ครั้งนี้ ได้เชิญผู้เชี่ยวชาญของเกี่ยวกับการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน มาเพื่อทำการฝึกปฏิบัติการการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนฯ ของวิสาหกิจชุมชน โดยการทดสอบความรู้ด้านการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนก่อนในมิติของความรู้ความเข้าใจและความรู้ที่คาดว่าจะนำไปใช้ได้ จากนั้นทำการทดสอบให้ความรู้เชิงปฏิบัติการ ให้ครอบคลุมทั้งทางด้านผู้ดำเนินการถ่ายทอด ด้านสถานที่อุปกรณ์เครื่องมือ ด้านความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา และด้านการนำความรู้ไปใช้

5. ความคิดเห็นของชุมชนที่มีต่อการพัฒนาทักษะการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนวิสาหกิจชุมชน

ในประเด็นเรื่องของความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ของผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ ก่อนการอบรมผู้รับการอบรมมีความคิดเห็นว่า มีความรู้ในหลักสูตรด้านการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน อยู่ในระดับน้อยมาก แต่หลังผ่านการอบรมแล้วมีความคิดเห็นว่า มีความรู้ในหลักสูตรด้านการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนอยู่ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนได้ว่าการจัดหลักสูตรฯ เพื่อพัฒนาทักษะการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนดังกล่าวทำให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความคิดเห็นว่าได้มีความรู้เพิ่มมากขึ้นและสามารถที่จะนำความรู้จากการฝึกอบรมสามารถนำไปปฏิบัติในการทำงานของวิสาหกิจชุมชนฯ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำความรู้จากการอบรมไปปฏิบัติในการทำงานได้อย่างแท้จริง ภาพรวมผู้

เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเมื่อพิจารณาความคิดเห็นในแต่ละด้าน พบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน

จากการประเมินการอบรมแบบมีส่วนร่วม ในขณะที่ทำการให้ความรู้และการทดสอบของผู้เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการ พบว่า ความคิดเห็นก่อนได้รับการพัฒนาทักษะการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน วิสาหกิจชุมชนด้านความรู้ความเข้าใจ สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนวิสาหกิจชุมชน ก่อนการอบรมอยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำ เนื่องจากได้รับการอบรมจากหน่วยงานภาครัฐแล้วบ้างในเรื่องที่ใกล้เคียงกัน เช่น หลักสูตรบัญชีครัวเรือน หลักสูตรการทำบัญชีเบื้องต้น ซึ่งเป็นการให้ความรู้ในหลักการบัญชีและการลงรายการรับ-จ่ายอย่างง่าย อย่างไรก็ตาม สมาชิกฯ ขาดการนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและจริงจังเนื่องจากสมาชิกบางคนไม่ได้มีส่วนในการรับผิดชอบเกี่ยวกับการบัญชีและการเงินรวมถึงไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดหาวัตถุดิบหรือการวางแผนการผลิต การตลาด ส่วนความคาดหวังด้านการนำความรู้ไปใช้นั้น สมาชิกฯ โดยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าจะสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้ เนื่องจากเนื้อหาที่มีความน่าสนใจและมีประโยชน์ต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจโดยตรง และมีความมั่นใจและสามารถที่จะนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้อย่างแท้จริง อีกทั้งยังคาดว่าตนเองจะสามารถนำความรู้ไปเผยแพร่/ถ่ายทอดให้กับสมาชิกหรือผู้สนใจอื่น ๆ ได้อีกด้วย

ความคิดเห็นหลังการได้รับการพัฒนาทักษะการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนวิสาหกิจชุมชน นั้นจากการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการพูดคุยเพื่อสอบถามจากสมาชิกฯ ที่เข้าร่วมอบรมได้ให้ความเห็นในเรื่องของวิทยากรว่ามีการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เข้าอบรมได้อย่างมีความชัดเจน มีความสามารถในการอธิบายเนื้อหาให้กับผู้เข้าร่วมอบรมกรณีเกิดปัญหาข้อสงสัยได้อย่างกระจ่าง อธิบายเรื่องที่มีความยุ่งยากซับซ้อนให้เป็นเรื่องที่สามารถทำความเข้าใจได้ง่ายและรวดเร็ว มีการเชื่อมโยงเนื้อหาในการฝึกอบรมให้เข้ากับสถานการณ์จริงและบริบทของวิสาหกิจชุมชนได้อย่างทันเหตุการณ์ มีความครบถ้วนของเนื้อหาในการฝึกอบรม การใช้เวลาเป็นไปตามที่ได้มีการกำหนดและตกลงกันไว้ การตอบข้อซักถามข้อสงสัยในประเด็นต่าง ๆ ในระหว่างการฝึกอบรมมีความชัดเจนและกระจ่างทำให้รู้สึกถึงความเข้าใจในเนื้อหาที่จะนำไปปฏิบัติ ส่วนด้านสถานที่อุปกรณ์เครื่องมือและระยะเวลา นั้น สมาชิกฯ ที่เข้าอบรมให้ทัศนะว่าสถานที่มีความสะอาดและมีความเหมาะสม มีการเตรียมความพร้อมของอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ให้กับผู้เข้าอบรมได้อย่างเพียงพอ การกำหนดระยะเวลาในการอบรมมีความเหมาะสม อาหารเครื่องดื่มก็มีความเหมาะสมและเพียงพอเช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ในด้านการวิเคราะห์ สัจเคราะห์ คัดแยกต้นทุนสิ่งสำคัญในการคำนวณหาจุดคุ้มทุนต้องให้ผู้เข้ารับการอบรมตระหนักและทำความเข้าใจให้ถ่องแท้จนสามารถแยกต้นทุนตามพฤติกรรมให้ได้ว่า ต้นทุนตัวใดเป็น ต้นทุนคงที่ (Fixed Costs) และต้นทุนตัวใดเป็นต้นทุนผันแปร (Variable Costs) ต้นทุนคงที่เป็นต้นทุนที่ไม่เปลี่ยนแปลงไม่ว่ากิจการ จะผลิตสินค้าหรือไม่ผลิต วิสาหกิจชุมชนก็ต้องจ่ายค่าใช้จ่ายจำพวกนี้อยู่แล้ว เช่น เงินปันผลสมาชิก ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ ค่าเบี้ยประกันภัย ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาทรัพย์สิน ค่าสาธารณูปโภค ค่าภาษี ค่าประกันสังคม เป็นต้น ส่วนต้นทุนผันแปรเป็นต้นทุนที่เปลี่ยนแปลงทั้งจำนวนในทิศทางเดียวกับการเปลี่ยนแปลงของระดับกิจกรรม

กิจกรรมอาจเป็นจำนวนสินค้าที่ผลิต จำนวน สินค้าที่ขาย จำนวนชั่วโมงการทำงาน นั่นคือต้องทำให้ผู้เข้าอบรมตระหนักให้ได้ว่าสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้คือต้นทุนผันแปรนั้นเป็นค่าใช้จ่ายใด ๆ ที่หากวิสาหกิจชุมชนทำการผลิตออกมาจำนวนมากก็จะเกิดขึ้นมาก ในขณะที่หากมีการผลิตหรือขายน้อยต้นทุนก็จะเกิดน้อยตามไปด้วยนั่นเอง หรือถ้าไม่ผลิตหรือขายเลยต้นทุนก็จะไม่เกิดขึ้นเลย ต้นทุนผันแปรของกิจการ เช่น วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง ค่าใช้จ่ายในการผลิตผันแปร ต้นทุนของสินค้าสำเร็จรูป ค่านายหน้าและค่าใช้จ่ายทางการตลาดที่จ่ายแปรผันตามยอดขาย เป็นต้น ต้นทุนผันแปรที่ชัดเจนคือ วัตถุดิบทางตรง ที่ใช้ในการผลิตสินค้า ต้นทุนวัตถุดิบทางตรงที่ใช้ในการผลิตแต่ละงวดเปลี่ยนแปลงไปตามจำนวนสินค้าที่ผลิตได้ในงวดนั้น

2. ควรทำการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบกับวิสาหกิจชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้สามารถมองเห็นศักยภาพ ทักษะ และการวิเคราะห์หาต้นทุนคงที่ ต้นทุนผันแปรที่มีความแตกต่างและหลากหลายมากยิ่งขึ้น

3. ในการพัฒนาทักษะด้านการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนนั้นควรใช้ข้อมูลที่เป็น Time-series เพื่อที่การประมวลค่าจะสามารถสะท้อนแนวโน้มที่แท้จริงของวิสาหกิจชุมชนที่มีความแตกต่างกันของผลิตภัณฑ์และกระบวนการผลิตรวมถึงกลุ่มเป้าหมายของลูกค้าได้ด้วย